

แนวทางการเตรียมตัวของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทย
ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โดย

พลตรีจักรกริช จันทร์มะ

เสนาธิการ กรมการอุตสาหกรรมทหาร
ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง รุ่นที่ 7
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556 - 2557

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการเตรียมตัวของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทยในการ
ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พล.ต.จักรกริช จันทรัมย์ **หลักสูตร** วปม. **รุ่นที่** 7

เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย ข้อมูลประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเสนอแนวทางการเตรียมตัวที่เหมาะสมของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีขอบเขตการศึกษาวิจัยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาครัฐในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม อันได้แก่ โรงงานวัตถุระเบิดทหาร จ.นครสวรรค์ และศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ จ.ลพบุรี ซึ่งทั้งสองหน่วยงานสังกัดศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร กลุ่มอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ภาคเอกชนในกำกับของกรมการอุตสาหกรรมทหาร การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพที่จะทบทวนทฤษฎีแนวคิด กฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี นโยบายที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย และประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในส่วนของกระทรวงกลาโหม การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่านโยบายของรัฐยังไม่ให้ความสำคัญ และขาดการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่ได้ดำเนินการวิจัย พัฒนา และผลิตขึ้น เพื่อใช้ภายในประเทศอย่างเต็มที่ อีกทั้งในการบริหารจัดการของทุกภาคส่วน ยังขาดข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย และประเทศสมาชิกที่ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ แนวคิดในการปรับปรุงและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในด้านความมั่นคงและอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ รวมทั้งแนวทางการรวมกลุ่มกันในประเทศสมาชิกที่มีความโดดเด่นด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อเป็นฐานการผลิตและกระจายผลิตภัณฑ์ไปสู่สมาชิกประเทศอื่น ๆ การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย จะมีประสิทธิผลอย่างยิ่งเมื่อการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะสามารถผลักดันอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทยให้พึ่งพาตนเองได้พร้อม ๆ กับสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศได้อย่างมหาศาลในอนาคต

คำนำ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะ ศึกษาสถานการณ์และรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจ ด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียนรวมทั้งข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเสนอแนวทางการเตรียมตัวของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร วปม. รุ่น 7 ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยนี้จะมีประโยชน์ไม่มากนักน้อยต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

พล.ต.

(จักรกริช จันทร์มะ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความ	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	7
พระราชบัญญัติการจัดส่วนราชการกระทรวงกลาโหม	8
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ	8
นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	9
สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและภัยคุกคามในปัจจุบัน	11
ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	12
กฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ	13
สรุป	16
บทที่ 3 อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยและประเทศสมาชิก	
ประชาคมอาเซียน	17
อุตสาหกรรมป้องกันประเทศภาคเอกชนไทย	17
อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	17
สถานการณ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในส่วนของกระทรวงกลาโหม	30
อุตสาหกรรมป้องกันประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน	37
สถานการณ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน	41
กรอบความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกลุ่มอาเซียน	45
สรุป	48
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ	50
อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยกับผลกระทบ จากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน	50
การวิเคราะห์ SWOT อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย	50
สรุป	50
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	54
สรุป	54
ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครอง ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ แต่ด้วยความแตกต่างกันข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ประชากรในแต่ละประเทศต่างดิ้นรนแสวงหาสิ่งที่ดีกว่า จึงผลักดันให้เกิดการหลั่งไหลของประชากร เศรษฐกิจ วัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม บางครั้งอาจผลักดันให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐ ทั้งเส้นเขตแดน ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ บังคับดังกล่าว กลายเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การดำรงอยู่ของรัฐเดียวไม่เกิดขึ้นจริงในโลกปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ จึงต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด เพื่อความยั่งยืนและเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความมั่งคั่งในที่สุด

การรวมกลุ่มของประเทศต่าง ๆ จึงเกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและดำเนินการประสานผลประโยชน์ระหว่างประเทศตามที่กล่าว นอกจากนั้นยังเป็นการถ่วงดุลอำนาจให้ประเทศต่าง ๆ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประเทศต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างและปรับปรุงนโยบายในหลาย ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการปรับบทบาททางการทหารให้เอื้อต่อสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน การดำเนินนโยบายทางด้านความมั่นคงที่เอื้อต่อพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ และการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม ระหว่างงบประมาณด้านการทหารและงบประมาณด้านเศรษฐกิจของประเทศ

สำหรับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้เห็นความสำคัญของการร่วมมือระหว่างกันตั้งแต่ปี พ.ศ.2540¹ เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีเสถียรภาพ มีความมั่งคั่ง และผูกพันกันด้วยความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาประชาคมร่วมกัน ผู้นำอาเซียนตระหนักถึงการส่งเสริมการรวมตัวกันให้อาเซียนแข็งแกร่งยิ่งขึ้นจึงได้เร่งจัดตั้งประชาคม

¹“แผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พ.ศ.2552-2558” กองอาเซียน กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ตุลาคม พ.ศ.2553 เข้าถึงได้จาก www.mfa.go.th/asean

อาเซียนอันจะช่วยในการเป็นศูนย์กลางของอาเซียนขับเคลื่อนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและประชาคมสังคมและวัฒนธรรมในอาเซียนในปี พ.ศ.2558 โดยสนับสนุนแนวทางด้านความมั่นคงที่ครอบคลุมทุกมิติ รวมถึงความเกี่ยวโยงกันระหว่างการพัฒนาความมั่นคงกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความมั่นคงของประเทศในอาเซียนมีมากขึ้นเพียงใดย่อมส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในการลงทุนทางเศรษฐกิจมากขึ้นเท่านั้นและในขณะเดียวกันความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของอาเซียนมีผลต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของอาเซียนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

การมีกำลังอำนาจทางทหารเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะกำจุนความมั่นคงและอธิปไตยของชาติ องค์ประกอบของความเข้มแข็งทางทหาร นอกเหนือจากขีดความสามารถและความพร้อมปฏิบัติการของกำลังพลและยุทโธปกรณ์แล้ว การธำรงขีดความสามารถและความพร้อมปฏิบัติการนั้นให้ยั่งยืน คือ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ อันเป็นสัจยสังครามให้ดำรงความต่อเนื่องและสามารถพึ่งพาตนเองได้หนึ่งในสัจยภาพเหล่านั้นคือขีดความสามารถทางอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในกรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร² ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมรับผิดชอบในการดำเนินการออกใบอนุญาตในการสั่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต และมีซึ่งยุทธภัณฑ์ของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและเอกชน ควบคุมการส่งออกใบอนุญาตจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม ควบคุมรัฐวิสาหกิจและส่วนราชการอื่น ๆ เว้นทหารและตำรวจ ในการขออนุญาตมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดไว้ในครอบครองตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งมีหน้าที่กำกับดูแล ควบคุม ส่งเสริม ให้กิจการงานด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสามารถดำรงอยู่และสนับสนุนนโยบายภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังในประเทศสมาชิกอาเซียน คือ กลุ่มประชาคมการเมือง ความมั่นคงอาเซียนและโดยเฉพาะในปี พ.ศ.2558 นั่นคือ กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันของประเทศสมาชิกในการพัฒนาเศรษฐกิจของสมาชิกร่วมกัน โดยกำหนดหลักปฏิบัติเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) หรือแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจซึ่งจะเน้นให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี พ.ศ.2558

²กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร. “เอกสาร ออก หมายเลข 0602, 2556”.

นั้นหมายถึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจากการรวมตัวเป็นกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า แรงงาน การบริการและการลงทุนอย่างเสรี

ปัจจุบัน มีหลายหน่วยงานของรัฐได้ทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางเตรียมตัวให้กับกลุ่มอุตสาหกรรม ที่อยู่ภายใต้กำกับ เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ศึกษาปัจจัยพื้นฐานเพื่อให้คำแนะนำต่ออุตสาหกรรมหลักที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจของไทย 6 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง กลุ่มอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์พลาสติก กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ทั้งนี้เพื่อให้ภาคการผลิตมีข้อมูลเบื้องต้นในการเตรียมตัวเข้าสู่ AEC

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยเป็นอุตสาหกรรมเพื่อความมั่นคง แต่ไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก 6 กลุ่มที่กล่าวมาแล้ว จึงยังไม่มีหน่วยงานรัฐเข้ามาศึกษาภาพรวมของอุตสาหกรรมกลุ่มนี้ ผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย จึงควรมีข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการปรับตัวด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ ทั้งนี้เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย สามารถดำรงอยู่ได้ในประชาคมอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในด้านความมั่นคงและมีโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อรองรับความต้องการภาครัฐ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และมุ่งสู่การพึ่งพาตนเองเพื่อความมั่นคงของชาติและภูมิภาคอาเซียนในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ข้อมูลประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. เพื่อเสนอแนวทางการเตรียมตัวที่เหมาะสมของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของการวิจัย

โดยมีขอบเขตการศึกษาวิจัยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในกำกับของกรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ.2550
2. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกปืนออกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในสงคราม พ.ศ.2495 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
3. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการรวบรวม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี นโยบายที่เกี่ยวข้อง และบทความการรวมกลุ่มประชาคมของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแนวคิดด้านความมั่นคง สถานการณ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย และประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในส่วนของกระทรวงกลาโหม เพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการเตรียมตัวของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสถานการณ์รวมทั้งแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยและประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน
2. ทำให้ทราบแนวคิดในการปรับปรุง และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ในด้านความมั่นคงและอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ
3. ทำให้ทราบแนวทางการเตรียมตัวที่เหมาะสมของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำจำกัดความ

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ	หมายถึง การสำรวจ การวิจัยพัฒนา การผลิต การประกอบรวม การปรับปรุง การซ่อมสร้าง การเปลี่ยนลักษณะ การแปรสภาพ รวมทั้ง การให้บริการสิ่งอื่นใดที่จำเป็นต่อความมั่นคง และหรือเพื่อการป้องกันประเทศ
ยุทธภัณฑ์	หมายถึง อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้
วัตถุระเบิด	หมายถึง วัตถุที่สามารถส่งกำลังคั่นอย่างแรงต่อสิ่งห่อหุ้มโดยฉับพลัน ในเมื่อระเบิดขึ้น โดยมีสิ่งเหมาะสมทำให้เกิดกำลังคั่น หรือโดยการสลายตัวของวัตถุระเบิดนั้น ทำให้มีแรงทำลายหรือแรงประหาร กับหมายความรวมถึงตลอดถึง เชื้อปะทุ ต่าง ๆ หรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกัน ซึ่งใช้หรือทำขึ้นเพื่อให้เกิด การระเบิด ซึ่งรัฐมนตรีจะประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา
อาวุธ	หมายถึง 1. อาวุธปืน หรืออาวุธอย่างอื่นซึ่งใช้ส่งกระสุนปืน โดยวิธีระเบิด หรือ กำลังคั่นของก๊าซหรืออัดลม หรือเครื่องกลไกอย่างใด ๆ ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน รวมทั้ง ส่วนประกอบของสิ่งนั้นด้วย 2. กระสุนปืน และหมายความรวมถึงกระสุนโคด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ฟันระเบิดและจรวดทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรด ก๊าซ เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอกหรือควัน หรือกระสุนลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ฟันระเบิด และจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่อง หรือสิ่งสำหรับอัด หรือทำ หรือใช้ประกอบกระสุนปืน รวมทั้ง ส่วนประกอบของสิ่งนั้นด้วย 3. วัตถุที่สามารถส่งกำลังคั่นอย่างแรงต่อสิ่งห่อหุ้มโดยฉับพลัน ในเมื่อระเบิดขึ้น โดยมีสิ่งเหมาะสมทำให้เกิดกำลังคั่น หรือโดยการสลายตัวของวัตถุระเบิดนั้น ทำให้มีแรงทำลายหรือ

แรงประหาร และหมายความรวมถึงเชื้อปะทุหรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกัน ซึ่งใช้ หรือทำขึ้นเพื่อให้เกิดการระเบิด รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้นด้วย หรือ

4. สิ่งอื่นใดที่มีอำนาจในการประหาร ทำลาย หรือทำให้หมดสมรรถภาพ ในทำนองเดียวกันกับอาวุธ ตาม 1, 2 หรือ 3 รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งนั้นด้วย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ มีวัตถุประสงค์หลักไม่แตกต่างจากวัตถุประสงค์ของการกำหนดยุทธศาสตร์ทางทหาร นั่นคือตอบสนองต่อวัตถุประสงค์แห่งชาติ เพื่อนำไปสู่การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ด้วยการเตรียมกำลังและการใช้กำลัง การใช้กำลังในความหมายสุดท้ายอาจหมายถึง การดำเนินสงครามด้วยกำลังโดยตรง การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นพื้นฐานของการระดมสรรพกำลังเพื่อการสงครามที่สำคัญ การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ย่อมได้เปรียบในการสงครามอย่างเห็นได้ชัด ด้วยสถานะแวดล้อมและภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดให้ประเทศแต่ละประเทศไม่สามารถยืนอยู่ได้โดยลำพังในภูมิภาค จึงผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ การระดมสรรพกำลังเพื่อความมั่นคงร่วมกันของกลุ่มประเทศและเพื่อป้องกันประเทศสมาชิกจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ๆ จากภายนอกด้วย การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการระดมสรรพกำลังเพื่อความมั่นคง จึงควรเตรียมการกำหนดแนวทางที่เหมาะสม

แนวทางการเตรียมตัวของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย จึงควรศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, พระราชบัญญัติการจัดส่วนราชการกระทรวงกลาโหม, นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ, นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม, สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและภัยคุกคามในปัจจุบัน, ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน, กฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย¹

“...มาตรา 77 ได้กล่าวถึงบทบาทของทหารไว้ ดังนี้ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร

¹“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็นและเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ ...”

พระราชบัญญัติการจัดส่วนราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2551²

“...มาตรา 8 กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) พิตักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักรปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด

(2) พิตักษ์รักษาปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

(3) ปกป้อง พิตักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

(4) ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

(5) ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี...”

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2555 – 2559)³

1. การรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

²“พระราชบัญญัติการจัดส่วนราชการกระทรวงกลาโหม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://omd.mod.go.th/html>, 2556

³“นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/.pdf>, 2556

2. การปลูกฝังให้คนในชาติมีจิตสำนึกในการพิทักษ์รักษาสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

3. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย และการรณรงค์สันติสุขและความปลอดภัยกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. การก่อการร้าย, อาชญากรรมข้ามชาติ, ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง, ภัยยาเสพติด, ความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติ, การรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน, การสร้างความพร้อมของประเทศในการสนับสนุนการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ฯลฯ

5. การพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศทั้งการเตรียมกำลังกองทัพและการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ

6. การใช้ศักยภาพกองทัพสนับสนุนประเทศในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาประเทศ, การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, การรักษาความมั่นคงภายใน, การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบของสหประชาชาติ

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม⁴

นโยบายเฉพาะ

“...2. พัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อจัดระเบียบสถานะแวดล้อม ด้านความมั่นคง สร้างความไว้วางใจ สร้างเสถียรภาพ และสันติภาพร่วมกัน โดยให้ความสำคัญ ในการลดความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน การสนับสนุนการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน การสนับสนุนภารกิจเพื่อสันติภาพและเพื่อมนุษยธรรมภายใต้กรอบของสหประชาชาติ และความร่วมมือในภูมิภาค การริเริ่มและพัฒนาความร่วมมือทางทหาร ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งการรักษาความสมดุลของความสัมพันธ์กับประเทศที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาค

3. พัฒนาการฝึกกำลังกับทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อการป้องกันประเทศ ด้วยการนำพลังอำนาจแห่งชาติทุกด้านมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติการกิจ เพื่อความมั่นคงร่วมกับกระทรวงกลาโหม โดยในยามปกติ กระทรวงกลาโหมจะต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

⁴“นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

ต่อประเทศ ด้วยการช่วยพัฒนาพลังอำนาจแห่งชาติทุกด้าน โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยเฉพาะการสร้าง ความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติและฟื้นฟูประชาธิปไตย การแก้ไขและป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด และการเร่งนำสันติสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสนับสนุนการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง การช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะจากปัญหาภัยพิบัติ โรคระบาดและโรคติดต่อ การแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ โดยเฉพาะการค้าอาวุธ การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การกระทำอันเป็นโจรสลัด อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และการก่อการร้ายสากล

4. เสริมสร้างศักยภาพกองทัพ และระบบการป้องกันประเทศให้มีความพร้อมในการพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคง และผลประโยชน์แห่งชาติ โดยยึดมั่นในหลักการการมีกำลังรบเพื่อป้องกันตนเองและใช้การปฏิบัติการในลักษณะการรวบรวมเป็นหลักให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการข่าวให้มีขีดความสามารถ ในการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ พัฒนาการส่งกำลังบำรุงร่วม โดยใช้ประโยชน์จากงานมาตรฐานยุทธโศปกรณ์ทางทหารและศักยภาพ ด้านต่าง ๆ ที่แต่ละเหล่าทัพมีอยู่พัฒนาระบบกำลังสำรองและระบบการระดมสรรพกำลัง เพื่อการทหารให้สอดคล้องกับความจำเป็นทางทหาร รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสำรองอาวุธยุทธโศปกรณ์และพลังงานเพื่อความมั่นคง

5. พัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยบูรณาการขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความร่วมมือในกลุ่มประเทศ สมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองในการผลิตอาวุธยุทธโศปกรณ์ พัฒนากิจการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการป้องกันประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค สามารถสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และกิจการอวกาศ โดยเน้นให้เกิดการบูรณาการ ความเป็นมาตรฐาน ความมั่นคงปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารภายในกระทรวงกลาโหม และความสามารถในการรับมือกับสงครามไซเบอร์...”

สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและภัยคุกคามในปัจจุบัน⁵

สถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในเชิงโครงสร้างในทุกมิติ อาทิ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และพลังงาน รวมทั้งการทหาร โดยเป็นผลสืบเนื่องมาจากภาวะโลกไร้พรมแดน สำหรับสถานการณ์การก่อการร้ายในห้วงเวลาที่ผ่านมามีได้ลดจำนวนการก่อเหตุลงเป็นอย่างมาก แต่ก็ถือว่าการก่อการร้ายยังคงเป็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก ขณะเดียวกัน ปัญหาการเผชิญหน้าระหว่างเชื้อชาติ และศาสนา รวมทั้งความขัดแย้งทางวัฒนธรรม-อารยธรรม ยังเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้เกิดความรุนแรงขึ้นในประเทศต่าง ๆ และระหว่างประเทศ

ปัญหาความมั่นคงที่สำคัญของไทยที่ปรากฏขึ้นในห้วงเวลา 2 - 3 ปี ที่ผ่านมามีคือ ความแตกแยกของคนในชาติ ซึ่งยังไม่มีแนวโน้มที่จะยุติในเวลาอันใกล้ โดยได้มีการชุมนุมเพื่อเรียกร้องหรือเคลื่อนไหวในลักษณะที่เป็นการละเมิดกฎหมายมากขึ้น กระจายไปทั่วประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องควบคุมให้การชุมนุมดังกล่าวอยู่ในความสงบ เพื่อรักษาเสถียรภาพของประเทศและสร้างความเชื่อมั่นแก่ต่างประเทศ รวมทั้งยังคงปรากฏการดำเนินการที่เป็นการล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพมากขึ้น ในลักษณะเป็นขบวนการเชื่อมโยงระหว่างภายในกับภายนอกประเทศ จึงต้องจัดการต่อการดำเนินการดังกล่าวอย่างจริงจังด้วยเช่นกัน สำหรับปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ซึ่งยังคงมีมาตรการป้องกันและแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาการก่อการร้ายสากล ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาโจรสลัด ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เช่น กรณีชาวโรฮิงยา ปัญหาภัยพิบัติ และปัญหาโรคระบาด ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่หากไม่ควบคุมหรือรีบดำเนินการแก้ไข อาจจะขยายขอบเขตมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อประชาชน และประเทศชาติได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditionnal Threat) เป็นภัยคุกคามที่ไทยกำลังเผชิญอยู่ ได้แก่ ปัญหาการล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพ ปัญหาการก่อความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาความแตกแยกของคนในชาติ ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น ยาเสพติด การค้าอาวุธ การค้ามนุษย์ การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โจรสลัด ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาโรคระบาด

⁵ส่วนวิชาทหาร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. “ยุทธศาสตร์เบื้องต้น”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : http://www.crma.ac.th/msdept/e_bookmsd2012/strategymys4010/pdf/lesson_6.pdf. 2556

เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พุทธศักราช 2558 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) ของประเทศไทย อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ.2558 (วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2558) คือ “ประเทศไทยเป็นสมาชิกที่เข้มแข็งและสนับสนุนคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอาเซียนร่วมกัน” ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559) ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2554

ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน⁶

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเตรียมการรองรับผลกระทบและแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และใช้โอกาสจากความร่วมมือในอาเซียนเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ประกอบกับความตื่นตัวในการรับรู้เรื่องประชาคมอาเซียนที่มากขึ้นในทุกภาคส่วน รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) บูรณาการแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศในการร่วมผลักดันให้เกิดการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ.2558 การเตรียมความพร้อมและใช้โอกาสจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคงของอาเซียน และการเชื่อมโยงภายในภูมิภาคทั้งด้าน โครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบและประชาชน จะเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยกกระดับคุณภาพชีวิตและสวัสดิการของประชาชนที่ดีขึ้น รวมทั้งสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ เป็นหลักการสำคัญที่นำมาซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ.2558 ภายใต้แนวทางการพัฒนา 8 ยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงคือ ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคง ที่มีเป้าหมายในการสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงเพื่อนบ้านไปสู่ภูมิภาคที่มีบรรทัดฐาน เอกภาพ และสันติภาพร่วมกัน ทั้งนี้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้เริ่มดำเนินการในภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบที่แตกต่าง ๆ กันแล้ว ดังจะเห็นได้จากประเด็นเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนดังนี้

⁶สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้

ประเด็นเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านการเมืองและความมั่นคง

1. พัฒนาระบบยุติธรรมและปรับปรุงกฎหมาย ให้มีความน่าเชื่อถือและส่งเสริมการเข้าถึงระบบยุติธรรมของประชาชน
2. ส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐและเอกชน เช่น การใช้แนวปฏิบัติการค้ากับดูแลกิจการที่ดี (ASEAN Corporate Government) ในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงการต่อต้านการฟอกเงิน
3. แก้ปัญหายาเสพติด โดยจัดตั้งและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอาเซียนต่อต้านยาเสพติดอย่างเป็นทางการ และต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ และการค้ามนุษย์ ร่วมกับประเทศภาคีสมาชิกภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum - ARF) รวมทั้งควบคุมการค้าลักลอบ เข้าเมืองผิดกฎหมาย อย่างเข้มงวดร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน
4. เร่งพัฒนาระบบการบริหารภาครัฐให้เป็น E-Government และการให้บริการประชาชนในรูปแบบ E-Service เพื่อลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนไทยและอาเซียน
5. เร่งจัดตั้ง ASEAN Unit และพัฒนาบุคลากร ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อประสานงานเรื่องอาเซียนโดยเฉพาะ

กฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ปัจจุบันรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐได้ปรับปรุงแก้ไข กฎหมายต่าง ๆ หลายฉบับ ล้วนมีวัตถุประสงค์สำคัญคือส่งเสริม สนับสนุน ภาคเอกชนให้มีบทบาทในอุตสาหกรรมด้านนี้มากยิ่งขึ้น เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ.2550⁷ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ส่งเสริมให้โรงงานผลิตอาวุธที่ได้รับใบอนุญาต จัดตั้งขึ้นสามารถดำเนินงานได้โดยคล่องตัวยิ่งขึ้น ในการสั่งสิ่งของเข้ามาในการผลิตอาวุธ การจัดให้มีสถานที่เก็บอาวุธและวัสดุที่ใช้ในการผลิตอาวุธ ตลอดจน สามารถผลิตอาวุธสำหรับขายหรือ

⁷“พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ.2550”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.law.jorpor.com/Tags. 2556>

จำหน่ายแก่บุคคลอื่นใดนอกจากกระทรวงกลาโหม และกรมตำรวจได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้โรงงานนั้นสามารถดำเนินกิจการไป ได้อย่างสม่ำเสมอตามกำลังการผลิต อันจะเป็นประโยชน์แก่การผลิตอาวุธสำหรับราชการทหารและตำรวจด้วย

“.....มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตขายหรือจำหน่ายด้วยประการใดซึ่งอาวุธที่ผลิตขึ้นเว้นแต่ขายหรือจำหน่ายให้แก่หน่วยงานตามมาตรา 7 หรือได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีให้ขายหรือจำหน่ายแก่บุคคลอื่น ไม่ว่าโดยการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือขายหรือจำหน่ายในราชอาณาจักร การขออนุญาตขายหรือจำหน่ายอาวุธให้แก่บุคคลอื่นนอกจากหน่วยงานตามมาตรา 7 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ในการที่รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ขายหรือจำหน่ายโดยการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ...”

2. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในสงคราม พ.ศ.2495 และที่แก้ไขเพิ่มเติม⁸ วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ คือ เพื่อเป็นประโยชน์แห่งความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ จะให้มีการควบคุมการส่งออกไปหรือการส่งผ่านไปในนอกราชอาณาจักร ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงครามก็ได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยสิ่งที่ใช้ในการสงครามให้หมายความรวมถึงตลอดถึงสัมภาระพลังสงคราม อุปกรณ์การลำเลียงที่มีคุณค่าในทางยุทธศาสตร์และวัตถุที่มีประโยชน์ในการ ผลิตอาวุธ กระสุน และสิ่งที่ใช้ในการสงครามด้วย

3. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530⁹ วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อปีพุทธศักราช 2476 คือเพื่อประโยชน์แห่งความสงบราบคาบของแผ่นดินและความปลอดภัยของประชาชน สมควรจัดควบคุมการตั้งเข้ามาและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยุทธภัณฑ์ และต่อมาได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติฉบับนี้และตราพระราชบัญญัติ

⁸“พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และที่แก้ไขเพิ่มเติม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.kodmhai.com/m4/m4-2/h84/m1-7.html>, 2556

⁹“พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.portal.aviation.go.th/site/318/DOC01.pdf>, 2556

ขึ้นใหม่เมื่อปีพุทธศักราช 2530 โดยคงวัตถุประสงค์เดิมแต่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับ
สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ฉบับที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน

4. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2548 ดังนี้

1. รับทราบการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2547
เรื่อง ผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ของ
เอกชน ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 37 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2519
(ปร.37) ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม ตามที่กระทรวงกลาโหมชี้แจง

2. ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2541 เรื่อง ขอความเห็นชอบ
ส่งผลิตภัณฑ์ของบริษัท ไซอินเตอร์เนชั่นแนลดีเวลลอปเม้นต์ จำกัด ไปจำหน่ายยังประเทศ
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และมาเลเซีย เฉพาะข้อ 2 และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม
พ.ศ.2542 เรื่อง ขออนุมัติขายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้แก่ต่างประเทศ เฉพาะข้อ 2
และให้คงมีคณะกรรมการพิจารณาการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ของเอกชน ตาม
คำสั่ง ปร.37 ต่อไป เพื่อทำหน้าที่พิจารณาลั่นกรองเรื่องที่เกี่ยวข้อง ก่อนเสนอขอความเห็นชอบ
จากคณะรัฐมนตรี

3. ให้ระงับการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ของเอกชน ตามคำสั่ง
ปร.37 ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม ซึ่งส่งไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกับ
ประเทศไทยไว้ทั้งหมด จนกว่าจะมีมติเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ให้กระทรวงกลาโหมรับไปพิจารณา
กำหนดแนวทางและมาตรการในการให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจได้รับ
ผลกระทบจากการให้ระงับการส่งออกดังกล่าวข้างต้น และดำเนินการต่อไปด้วย

4. การส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ของเอกชน ฯ ซึ่งส่งไปยังประเทศ
อื่นนอกเหนือจากข้อ 3 ให้สามารถกระทำได้ โดยให้กระทรวงกลาโหม (คณะกรรมการพิจารณา
การส่งออก ฯ) เร่งพิจารณาคำขอของเอกชนในแต่ละกรณีโดยเร็ว แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา
ต่อไป ทั้งนี้ กรณีการขอส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย
ร้ายแรง ไปยังประเทศที่มีแนวโน้มหรือศักยภาพที่จะนำไปดำเนินการดังกล่าว ให้คณะกรรมการ
พิจารณาการส่งออก ฯ พิจารณาอย่างรอบคอบเป็นพิเศษด้วย และการส่งออกในทุกกรณีให้
ดำเนินการได้เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบแล้วเท่านั้น

สรุป

จะเห็นได้ว่า นโยบายความมั่นคงแห่งชาติปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนไปตามรูปแบบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมไว้ชัดเจนด้านหนึ่งคือ ต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็นและเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งดำเนินการ ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ โดยดำเนินงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ด้วยการพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน พัฒนาการผนึกกำลังกับทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อการป้องกันประเทศ และด้วยการนำพลังอำนาจแห่งชาติทุกด้านมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติการกิจ การพัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยบูรณาการขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองในการผลิต อาวุธยุทโธปกรณ์ พัฒนาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการป้องกันประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค สามารถสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ โดยมีเครื่องมือในการส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชนในด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศคือ กฎหมายด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สำคัญทั้ง 3 ฉบับที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้เครื่องมือนี้ยังสามารถนำมาใช้ในการกำกับดูแล การดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้ปฏิบัติอยู่ภายใต้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2548 ที่กำหนดให้ ระเบียบการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ของเอกชน ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม ซึ่งส่งไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกับประเทศไทยไว้ทั้งหมด จนกว่าจะมีมติเปลี่ยนแปลง ยังคงเป็นอุปสรรคของการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ประการหนึ่งที่ยังคงรบกวนการแก้ไข รวมทั้งความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เอื้ออำนวย เพิ่มโอกาส เพิ่มศักยภาพให้กับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้มีประสิทธิภาพมากหรือน้อยเพียงใดในอนาคตที่กำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้น การศึกษาผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วของงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยที่ผ่านมาจึงมีความสำคัญยิ่ง

บทที่ 3

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยและประเทศสมาชิก ประชาคมอาเซียน

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศมีบทบาทสำคัญในทางปฏิบัติที่จะตอบสนองยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศที่เหมาะสม ด้วยการผลักดันการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้มีบทบาท ในการส่งเสริม สนับสนุน ความร่วมมือระหว่างประเทศ การบูรณาการขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาาระบบกำลังสำรอง การระดมสรรพกำลัง เพื่อการป้องกันประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศ ในภูมิภาคและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวย่อมต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยได้รับการส่งเสริมจาก พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในขณะนั้นที่มีนโยบายที่จะให้เอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำ ประกอบ ซ่อมแซมและเปลี่ยนลักษณะอาวุธสำหรับราชการทหาร และตำรวจ โดยขอ อนุญาตจัดตั้งโรงงานขึ้นในประเทศ ในการนี้จำเป็นต้องกำหนด มาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุม การทำ ประกอบ ซ่อมแซมและเปลี่ยนลักษณะ อาวุธสำหรับราชการทหารและตำรวจให้ เป็นไปโดยรัดกุม เพื่อความปลอดภัยของ ประเทศและความสงบสุขของประชาชนด้วยการออก คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 37 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พุทธศักราช 2519 ซึ่งต่อมาเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนได้มีการยกเลิกคำสั่งดังกล่าวและได้ตราพระราชบัญญัติโรงงานผลิต อาวุธของเอกชนพุทธศักราช 2550 ขึ้นบังคับใช้แทน แต่อย่างไรก็ตาม สามารถกล่าวได้ว่า การส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังเมื่อปีพุทธศักราช 2519

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศภาคเอกชนของไทย

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ให้ภาครัฐ ส่งเสริมให้โรงงานผลิตอาวุธที่ได้รับใบอนุญาต จัดตั้งขึ้นสามารถดำเนินงานได้โดยคล่องตัวยิ่งขึ้น ในการสั่งสิ่งของเข้ามาในการ ผลิตอาวุธ การจัดให้มีสถานที่เก็บอาวุธและวัสดุที่ใช้ในการผลิตอาวุธ ตลอดจน สามารถผลิตอาวุธสำหรับขายหรือจำหน่ายแก่บุคคลอื่นใดนอกจากกระทรวงกลาโหม

และกรมตำรวจได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้โรงงานนั้นสามารถดำเนินการไปได้อย่างสม่ำเสมอตามกำลังการผลิต อันจะเป็นประโยชน์แก่การผลิตอาวุธสำหรับราชการทหารและตำรวจ นั่นคือการส่งเสริมภาคเอกชนในการตั้งโรงงานผลิตอาวุธภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย ปัจจุบันภาคเอกชนได้จัดตั้งโรงงานผลิตอาวุธภายใต้การกำกับของกรมการอุตสาหกรรมทหารรวมทั้งสิ้น 9 แห่ง ดังนี้

1. บริษัท ไทยอามส์ จำกัด สถานที่ตั้งโรงงาน เลขที่ 85 หมู่ที่ 8 ถนนทางหลวงเขาวิ้ง-น้ำพุ-ชันป่าห้วย ต.รางบัว อ.จอมบึง จ.ราชบุรี รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ วัตถุกระสุนปืน

2. บริษัท ใช้ เอ็กซ์โพลซีฟส์ จำกัด สถานที่ตั้งโรงงาน เลขที่ 223 หมู่ที่ 6 ถนนธนรัษฎ์ ต.หนองน้ำแดง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 30130 รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ สายขนวน เชื้อปะทุ วัตถุระเบิด

3. บริษัท บูลเล็ท มาสเตอร์ จำกัด สถานที่ตั้งโรงงาน เลขที่ 228 หมู่ที่ 7 ถ.เลียบบคลองชลประทาน ต.หนองสาหร่าย อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี 71140 รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ กระสุนปืน

4. บริษัท พี.วี.เอ็กซ์โพลซีฟ (ไทยแลนด์) สถานที่ตั้งโรงงาน เลขที่ 76 หมู่ที่ 1 ถ.ซอย 2 ต.พุดจาน อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี 18120 รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ เชื้อปะทุ วัตถุระเบิด

5. บริษัท อัสพรธณ เอ็กซ์โพลซีฟ จำกัด สถานที่ตั้งโรงงาน เลขที่ 141 หมู่ที่ 8 ต.ห้วยแห้ง อ.แก่งคอย จ.สระบุรี 18110 รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ เชื้อปะทุ วัตถุระเบิด

6. บริษัท รอยัล แอมมูนิชั่น จำกัด สถานที่ตั้งโรงงาน เลขที่ 99/4 หมู่ที่ 2 ถ.สายนครสวรรค์-ท่าตะโก ต.พระนอน อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000 รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ กระสุนปืน

7. บริษัท กมลรัตน์ คอมเมอร์เชียล จำกัด สถานที่ตั้งโรงงาน เลขที่ 99 ถ.นครสวรรค์-ท่าตะโก หมู่ที่ 3 ต. หนองปลิง อ.เมือง จ.นครสวรรค์ รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ อาวุธปืน

8. บริษัท กมลรัตน์ คอมเมอร์เชียล จำกัด สถานที่ตั้งโรงงาน เลขที่ 99 ถ.นครสวรรค์-ท่าตะโก หมู่ที่ 3 ต. หนองปลิง อ.เมือง จ.นครสวรรค์ รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ กระสุนปืน

9. บริษัท เนเรค อาร์มส อินดัสตรี จำกัด สถานที่ตั้งโรงงาน หมู่ที่ 13 ต.เขาขลุง อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี 70110 รายการอาวุธที่เปิดผลิตในปัจจุบัน คือ ปดอกระสุนปืน หัวกระสุน

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

งานด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ปัจจุบันอยู่ในการดูแลของศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ซึ่งเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่ส่งเสริมดำเนินงานเกี่ยวกับงานด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน พิจารณาความเห็นให้เป็นที่ไปตามนโยบายกระทรวงกลาโหม มีหน่วยขึ้นตรงที่รับผิดชอบงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สำคัญ ได้แก่ กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร และโรงงาน วัตถุประสงค์ทหาร กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร

กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร

การควบคุมยุทธภัณฑ์กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร เป็นหน่วยงานในกระทรวงกลาโหมที่มีภารกิจในการออกใบอนุญาตในการสั่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต มี ส่งออกและส่งผ่านแดนซึ่งยุทธภัณฑ์ของส่วนราชการ, รัฐวิสาหกิจและเอกชน ยกเว้นหน่วยทหารและตำรวจ ภายใต้กฎหมายด้านความมั่นคง 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530 และพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 โดยยุทธภัณฑ์ที่กระทรวงกลาโหมควบคุม แบ่งออกเป็น 4 ประเภท 301 รายการ และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กรมการอุตสาหกรรมทหาร ฯ จึงได้เริ่มนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการออกใบอนุญาต โดยมีการปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น การปรับรูปแบบใบคำขอและแบบใบอนุญาต หนังสืออนุญาต เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการทำงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน รวมทั้ง ปรับปรุงขั้นตอนและลดระยะเวลาในการดำเนินการทางธุรการที่เกินความจำเป็น เช่น หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบประวัติของผู้ขออนุญาตและการตรวจสอบสถานที่เก็บยุทธภัณฑ์ การปรับลดเอกสารหลักฐานที่ไม่จำเป็นในการยื่นเรื่อง เป็นต้น ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมการนำเข้า การส่งออก และ โลจิสติกส์ ของประเทศ โดยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (ASEAN Single Window : ASW) จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2548¹

¹“มติคณะรัฐมนตรี”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก :

ให้กรมศุลกากรและทุกส่วนราชการที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการนำเข้า - ส่งออกสินค้า ร่วมกัน จัดทำระบบ National Single Window ของประเทศไทยให้สำเร็จ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 ที่ใกล้จะถึงนี้

National Single Window หรือเรียกสั้น ๆ ว่า NSW เป็นระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ (G2G, G2B และ B2B) ของประเทศไทย สำหรับการนำเข้า ส่งออก และ โลจิสติกส์ รองรับบริการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ โดยอำนวยความสะดวกให้ผู้ให้บริการ (เช่น ผู้ประกอบการนำเข้า ส่งออก และ โลจิสติกส์) สามารถทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับหน่วยงานภาครัฐ และภาคธุรกิจแบบปลอดภัยและไร้เอกสาร โดยสามารถให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เช่น การจัดเตรียมข้อมูลเพียงครั้งเดียว ในการขอใบอนุญาตและใบรับรองทางอิเล็กทรอนิกส์ และการปฏิบัติพิธีการศุลกากรใบขนสินค้า และชำระค่าภาษีอากรแบบอัตโนมัติ การใช้ข้อมูลร่วมกันกับทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาตและใบรับรองระหว่างหน่วยงานภาครัฐภายในประเทศและระหว่างประเทศ ด้วยการตรวจสอบข้อมูลซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงาน (Data Cross Checking) ลดปัญหาการปลอมแปลงเอกสาร โดยผู้ให้บริการทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ สามารถติดตามผลในทุก ๆ ขั้นตอนของการดำเนินงานนำเข้า ส่งออกและการอนุมัติต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ (e-Tracking) ทุกวันและตลอดเวลา 24 ชั่วโมง สามารถลดต้นทุนด้านเวลาและค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ ในการทำธุรกรรมเพื่อการส่งออกและนำเข้า

กระทรวงกลาโหม โดย สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ได้มอบหมายให้ กรมการอุตสาหกรรมทหาร ฯ เป็นหน่วยงาน 1 ใน 42 หน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมดำเนินการจัดทำ ระบบ NSW เนื่องจากมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตนำเข้า-ส่งออกสินค้ายุทธภัณฑ์ กรมการอุตสาหกรรมทหาร ฯ จึงได้มีการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับกับการเชื่อมโยงระบบ NSW ดังกล่าว ด้วยเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ (Government Information Network : GIN) รวมถึงได้ปรับปรุงระบบการควบคุมยุทธภัณฑ์ทั้งหมดมาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์แบบ ปลอดภัย สามารถให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว และใช้ข้อมูลร่วมกันตามหน้าที่ของหน่วยงาน สามารถลดความผิดพลาดในการกรอกข้อมูลซ้ำซ้อน ลดขั้นตอนการให้บริการเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก ให้เหลือเท่าที่จำเป็นและลดปริมาณเอกสาร ซึ่งผู้ประกอบการจะได้รับความสะดวก รวดเร็ว ในการดำเนินการขออนุญาตนำเข้า - ส่งออกยุทธภัณฑ์ และอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรให้แก่ ผู้ประกอบการ อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนการบริหารจัดการ เช่น การลดเวลา การลดเอกสาร และการลดการใช้ทรัพยากรต่างๆ และเป็นการส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกัน ประเทศ ทำให้เกิดรายได้เข้าประเทศอีกทางหนึ่ง

นอกเหนือจากการปรับปรุงและพัฒนาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ กรมการอุตสาหกรรมทหาร ฯ ได้มีการทบทวน ปรับปรุงและแก้ไขรายการยุทธภัณฑ์ให้มีความทันสมัย และควบคุมเฉพาะรายการยุทธภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานหรือภาวะการแข่งขันทางเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน เช่น การควบคุมสาร Hexamethylenetetramine ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุระเบิดในการผลิตจรวดขีปนาวุธ แต่พิจารณา ยกเว้นผลิตภัณฑ์ Phenolic Resin ที่มีสาร Hexamethylenetetramine ผสมอยู่ไม่เกินร้อยละ 20 ไม่เป็นยุทธภัณฑ์ ซึ่งมีการนำไปใช้กันอย่างแพร่หลายในอุตสาหกรรมยานยนต์ เนื่องจากมีการ ทดสอบแล้วว่าสารดังกล่าวไม่มีความเป็นอันตรายร้ายแรง และไม่มีคุณสมบัติในการระเบิด และ กำลังพิจารณาดำเนินการ ปรับปรุงและแก้ไขรายการยุทธภัณฑ์อื่นๆ ให้มีความทันสมัย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจการค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอีกทางหนึ่ง โดยไม่ ให้มีผลกระทบต่อความมั่นคง

และเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กรมการอุตสาหกรรมทหาร ฯ ได้เสนอ แผนงานพัฒนาระบบการยื่นขออนุญาตสั่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต มี ส่งออกและผ่านแดนซึ่ง ยุทธภัณฑ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต (e - Licensing) ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน เพื่อรองรับ ปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นของผู้รับบริการในแต่ละปีได้ และยังเป็น การช่วยประหยัดเวลาให้กับ ผู้รับบริการในการยื่นขออนุญาตยุทธภัณฑ์ และได้เสนอแผนงานพัฒนาระบบการรับชำระเงิน ค่าธรรมเนียมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Payment) สำหรับเป็นทางเลือกให้ผู้รับบริการและอำนวยความสะดวกในการชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ ผ่านช่องทางธนาคาร

ทั้งนี้ ทิศทางการพัฒนาด้านการควบคุมยุทธภัณฑ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความมั่นคงของประเทศ จะต้องดำเนินควบคู่ไปกับการส่งเสริมเศรษฐกิจการค้า เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศไทยให้เท่าเทียมกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกัน ในประชาคมอาเซียน แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องรักษาสันติภาพ ความมั่นคงและความปลอดภัยของ ประเทศไทย สามารถป้องกันและกำจัดภัยคุกคาม รวมถึงอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้ประชาชน ชาวไทยอยู่ในประชาคมโลกและประชาคมอาเซียนอย่างสันติสุข

การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ปลัดกระทรวงกลาโหมได้สั่งการ เมื่อ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2548² ให้กรมการ อุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ซึ่งเป็นส่วนราชการ

²หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (ด่วนที่ นร 0504/1823). 2548

ที่รับผิดชอบโดยตรงต่อโรงงานเอกชนที่จัดตั้งตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 37 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2519 (ปร.37) ที่ส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์ไปนอกราชอาณาจักร ให้ดำเนินการดำเนินการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์ ตามรายละเอียดดังนี้

1. การส่งออกแอมโมเนียมไนเตรทและไนโตรเซลลูโลส เพื่อจำหน่ายให้กับ ภาคเอกชนของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทย สำหรับนำไปจำหน่ายต่อให้แก่ลูกค้า ภายในประเทศ ปัจจุบันมีการขออนุญาตส่งออกเพื่อจำหน่ายให้กับภาคเอกชนของประเทศนั้น ๆ สำหรับนำไปจำหน่ายต่อให้แก่ลูกค้าในประเทศ เช่น บริษัท ไนเตรทไทย จำกัด และบริษัท บางกอก นันยาง เคมีคอล จำกัด ส่งออกแอมโมเนียมไนเตรท เพื่อจำหน่ายให้กับผู้ซื้อในประเทศ มาเลเซีย สำหรับนำไปจำหน่ายให้แก่ลูกค้าในประเทศดังกล่าว ใช้ในอุตสาหกรรมเหมืองหิน เหมืองแร่ และอุตสาหกรรมผลิตวัตถุระเบิด และบริษัท ไนโตรเคมีอุตสาหกรรม จำกัด ส่งออก ไนโตรเซลลูโลส เพื่อจำหน่ายให้กับผู้ซื้อในประเทศมาเลเซีย เวียดนาม ลาว และพม่า สำหรับ นำไปจำหน่ายต่อให้แก่ลูกค้าในประเทศใช้ในการผลิต สีพ่นอุตสาหกรรมและแล็กเกอร์ จึงอนุญาตให้ผู้ประกอบการยื่นเรื่องขออนุญาตส่งออกยุทธภัณฑ์ดังกล่าวได้ตามปกติ ถึงแม้จะเป็น ส่วนผสมของวัตถุระเบิด แต่มิได้เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกับผลิตภัณฑ์ที่ผลิต โดยโรงงานเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่ง ปร.37

2. ให้ระงับการส่งออกยุทธภัณฑ์ที่เป็นประเภทแอมโมเนียมไนเตรท วัตถุระเบิด อิมัลชัน แก๊ป และผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยโรงงานของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตาม คำสั่ง ปร.37 แม้การอนุญาตให้ส่งออก ๆ เพื่อจำหน่ายให้กับภาคเอกชนไทยที่ได้รับงานในประเทศ ที่มีชายแดนติดกับประเทศไทย ปัจจุบันมีการขออนุญาตส่ง ออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อจำหน่ายให้กับภาคเอกชนไทย ซึ่งได้ทำสัญญาหรือได้รับการว่าจ้างจากภาคเอกชนของประเทศนั้น ๆ ให้ทำการระเบิดและย่อยหิน

สำหรับการช่วยเหลือภาคเอกชน เห็นควรให้จัดประชุมเพื่อหารือระหว่าง ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากมติ คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามเรื่องนี้ เพื่อขอ ทราบปัญหา ข้อขัดข้อง และพิจารณาแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน

ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและ พลังงานทหาร³ ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ๆ ตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2522 โดยกองทัพบกเห็น ความสำคัญในการผลิตอาวุธขึ้นใช้เอง ตามความคิดริเริ่มของ พลเอก สัมผัส พาสนงภิญโญ

³เอกสารประกอบการบรรยายสรุปบริการตรวจเยี่ยมหน่วย ศอว.ศอพท., 2556

ด้วยวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเป็นหลักประกัน ในความมั่นคงด้านการทหารที่สามารถพึ่งตนเองได้ ในภาวะไม่ปกติศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ฯ ได้พัฒนาการดำเนินการด้านการวิจัยพัฒนาและผลิต ยุทโธปกรณ์อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จนได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9001 ทั้งหน่วยงาน เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2543 และต่อมาเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2545 ได้ถูกปรับโอนจากหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก มาเป็นหน่วยขึ้นตรงศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกัน ประเทศและพลังงานทหาร สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ที่ตั้งหน่วยของศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ฯ อยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลเขาสามยอด, ตำบลท่าแค, ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยกองบัญชาการศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ฯ มีพื้นที่จำนวน 1,859 ไร่, โรงงานต้นแบบการวิจัย พัฒนาอาวุธ ฯ มีพื้นที่จำนวน 150 ไร่, โรงงานสร้างปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกระเบิด ฯ มีพื้นที่ จำนวน 182 ไร่ และโรงงานผลิตกระสุนปืนใหญ่และลูกระเบิดยิง ฯ มีพื้นที่ จำนวน 4,375 ไร่ รวมมี พื้นที่ทั้งหมดจำนวน 6,566 ไร่

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ผลิตลูกระเบิดยิงจากเครื่องยิงลูกระเบิด ขนาด 60 มิลลิเมตร ชนิดระเบิด , ระเบิด ระยะยิงไกล, ลูกระเบิดยิงจากเครื่องยิงลูกระเบิด ขนาด 81 มิลลิเมตร, ชนิดระเบิด ขนาด 120 มิลลิเมตร, ชนิดระเบิด ขนาด 120 มิลลิเมตรชนิดควันฟอสฟอรัส, ผลิตกระสุนปืนใหญ่เบาวิถีโค้ง ขนาด 105 มิลลิเมตร, ประกอบขบวนหัวสำหรับลูกระเบิดยิง ประกอบขบวนหัวสำหรับกระสุนปืน ใหญ่, ผลิตปืนเล็กยาว แบบ เอ็ม 16 จำลอง, ผลิตปืนเล็กยาว แบบ 11 จำลอง (HK – 33 จำลอง) รวมทั้ง สร้างปืนใหญ่ และเครื่องยิงลูกระเบิด ขนาด 60, 81 และ 120 มิลลิเมตร เพื่อสนับสนุนให้แก่ เหล่าทัพต่าง ๆ โดยได้ดำเนินการแล้ว เช่น สร้างเครื่องยิงลูกระเบิด ขนาด 60 มิลลิเมตร, สร้างเครื่องยิงลูกระเบิด ขนาด 81 มิลลิเมตร, สร้างเครื่องยิงลูกระเบิด ขนาด 120 มิลลิเมตร, ปรับปรุงเครื่องยิงลูกระเบิด ขนาด 120 มิลลิเมตร แบบ เอ็ม 925 ให้เป็น แบบเอ็ม 132 เอ 1, สร้างปืน ใหญ่เบากระสุนวิถีโค้ง ขนาด 105 มิลลิเมตร แบบ เอ็ม 618 เอ 2 , สร้างปืนใหญ่เบากระสุนวิถีโค้ง ขนาด 105 มิลลิเมตร แบบ เอ็ม 425 , ประกอบรวมปืนใหญ่เบากระสุนวิถีโค้ง ขนาด 105 มิลลิเมตร Light Gun แบบ แอล 119 การงบประมาณเพื่อการผลิต ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ฯ ได้รับเงินทุน หมุนเวียนเริ่มแรกตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เมื่อ พ.ศ.2524 เป็นเงิน 10 ล้านบาท และได้รับเพิ่มเติมอีก 2 ครั้ง ในปี พ.ศ.2531 จำนวน 30 ล้านบาท และในปี พ.ศ.2532 จำนวน 40 ล้านบาท รวมมีเงินทุนทั้งสิ้น 80 ล้านบาท จากการบริหารงานสามารถนำเงินส่งคืนเป็นรายได้ แผ่นดิน เพื่อนำไปพัฒนาประเทศในด้านอื่นถึง 2 ครั้ง เป็นเงิน 140 ล้านบาท โดยในปี พ.ศ.2545 จำนวน 100 ล้านบาท และในปี พ.ศ.2546 จำนวน 40 ล้านบาท ปัจจุบันคงมีเงินทุนหมุนเวียนเป็น เงินสด จำนวน 757 ล้านบาทเศษ (ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2554)

การดำเนินโครงการตามนโยบายของรัฐบาลด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้อาวุธกระสุน และยุทธโศปกรณ์ต่างๆ ของกองทัพ และนโยบายของกระทรวงกลาโหม เพื่อการปรับปรุงพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ประกอบกับกองทัพบก โดยเฉพาะหน่วยดำเนินกลยุทธ์ มีความจำเป็นในการใช้รถถังเป็นอาวุธหลักในการรบ ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ฯ จึงได้จัดทำโครงการ ฯ นี้ขึ้น เพื่อให้ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ฯ มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในการผลิตกระสุนปืนรถถัง และนำผลิตภัณฑ์ของศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ฯ จำหน่ายยังต่างประเทศ ทำให้เป็นที่รู้จัก และได้รับการยอมรับเชื่อถือจากลูกค้าในระดับสากล ทั้งนี้ เมื่อศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ฯ มีเทคโนโลยีในการผลิตกระสุนปืนรถถังแล้ว จะสามารถที่จะต่อยอดเทคโนโลยี ฯ โดยใช้งบประมาณจำนวนไม่มาก ในการขยายขีดความสามารถในการผลิตกระสุนปืนรถถังขนาดและชนิดต่าง ๆ ตามความต้องการของเหล่าทัพได้ในอนาคต

โรงงานอุตสาหกรรมเปิดทหาร กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร⁴ โรงงานอุตสาหกรรมเปิดทหาร ฯ มีหน้าที่ดำเนินการผลิตอาวุธเปิดและกระสุน วิจัยและพัฒนา เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ให้แก่ส่วนราชการกระทรวงกลาโหม ส่วนราชการอื่นและเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้อำนวยการโรงงานอุตสาหกรรมเปิดทหาร ฯ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบก่อตั้งในปี พ.ศ.2524 กระทรวงกลาโหมได้จัดทำโครงการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเปิดทหาร ฯ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงกลาโหมจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเปิดทหาร ฯ เมื่อ 30 มีนาคม พ.ศ.2525 โดยว่าจ้าง บริษัท โนเบลอุตสาหกรรมเปิด จำกัด จาก สหราชอาณาจักร เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานในระบบ TURNKEY BASIS 2 สัญญา เพื่อผลิตดินส่งกระสุนชนิดฐานเดี่ยวและชนิดฐานคู่ ในปี พ.ศ.2528 ถึงปี พ.ศ.2535 ในวงเงิน 3,134.3 ล้านบาท และในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 - 2555 โรงงานอุตสาหกรรมเปิดทหาร ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากบริษัท IMI ประเทศอิสราเอล ให้สามารถผลิตดินส่งกระสุนชนิดฐานสามตามโครงการผลิตดินส่งกระสุนปืนใหญ่ ขนาด 155 มม. ชนิดเปลือกแข็ง แบบโมดูลาร์ จึงทำให้โรงงานอุตสาหกรรมเปิดทหาร ฯ สามารถผลิตดินส่งกระสุน ได้ครบทั้งฐานเดี่ยว ฐานคู่ และฐานสาม โรงงานอุตสาหกรรมเปิดทหาร ฯ มีพื้นที่ประมาณ 3,080 ไร่ เป็นพื้นที่โรงงาน 1,052 ไร่อีกประมาณ 1,758 ไร่ เป็นอาคารสำนักงาน บ้านพัก และพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่น ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีป้องกัน

⁴เอกสารประกอบการบรรยายสรุปบริการตรวจเยี่ยมหน่วย รวท.อท.ศอพท., 2556

ประเทศ ขอใช้พื้นที่ของโรงงานวัดถูระเบิดทหาร ๑ จำนวน 270 ไร่ เพื่อก่อสร้างกลุ่ม โรงปฏิบัติการและวิจัยพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของโรงงานวัดถูระเบิดทหาร ๑ โรงงานวัดถูระเบิดทหาร ๑ มีขีดความสามารถผลิตดินส่งกระสุนชนิดฐานเดี่ยว ฐานคู่ และฐานสาม โดยใช้สารละลายเป็นส่วนผสมและอัดขึ้นรูปตามมาตรฐาน US. หรือ NATO ซึ่งขีดความสามารถในการผลิตดินส่งกระสุน ตามการออกแบบโรงงานสามารถผลิตดินส่งกระสุนปีละ 372 ตัน และสามารถผลิตกระสุนปืนครบชนิด มีอัตราการผลิต 4 ล้านนัด/ปี ได้แก่ กระสุนปืนพก และกระสุนปืนลูกซอง ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ดินส่งกระสุนปืนใหญ่ ดินส่งกระสุนปืนเล็ก ดินส่งลูกระเบิดยิง กระสุนปืนเล็ก/ปืนพก/ปืนลูกซอง

สถานการณ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย

การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของโรงงานผลิตอาวุธของเอกชนเหล่านี้ ต้องปฏิบัติตาม มาตรา (7) ในพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธเอกชน พ.ศ.2550 ที่กำหนดว่า “รัฐมนตรีมีอำนาจ อนุญาตให้บุคคลใดผลิตอาวุธสำหรับส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือส่วนราชการอื่นรัฐวิสาหกิจ ที่ได้รับยกเว้น ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืนในการมีและใช้ตามที่กฎหมาย กำหนด และบริษัทเอกชนผู้ผลิต สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่บุคคลอื่นนอกเหนือจาก ส่วนราชการที่กล่าวมาแล้วได้ก็ต่อเมื่อ เป็นอาวุธที่เกินความต้องการของหน่วยงานตามมาตรา (7) และ/หรือการขายหรือจำหน่ายอาวุธในลักษณะนี้ ต้องเป็นการขายหรือจำหน่ายในกรณีเป็นผู้รับ อนุญาตให้ซื้อ มี ใช้ จำหน่ายด้วยประการใด ๆ ซึ่งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ตามกฎหมาย ๑ หรือขาย หรือจำหน่ายในกรณีเป็นผู้รับอนุญาตให้มิได้ซึ่งยุทธภัณฑ์ตามกฎหมายว่า ด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ ”

ทั้งยังมีโรงงานภาคเอกชนและภาครัฐที่จัดตั้งในรูปแบบรับช่วง Subcontract System เช่น การผลิตชิ้นส่วนสนับสนุน (Sub-Assembly Parts) และรูปแบบอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยตรง รวมทั้งรูปแบบของกิจการร่วมค้า (Joint Venture) ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมการ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พุทธศักราช 2495 และพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พุทธศักราช 2530 มากขึ้น อุตสาหกรรมป้องกันประเทศใน ภาคเอกชนเหล่านี้มีประมาณ 60 บริษัท ซึ่งส่วนมากเป็นบริษัทที่รับซ่อมแซม ปรับปรุง หรือผลิต ยุทโธปกรณ์ทางทหารบางประเภท เช่น วัตถุระเบิด เชื้อปะทุ กระสุนปืน รถยนต์นั่งกันกระสุน ยานพาหนะช่วยรบ เสื้อเกราะป้องกันกระสุน แอมโมเนียมไนเตรด ไนโตรเซลลูโลส รวมถึง

อุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ ซึ่งบางบริษัทมีขีดความสามารถสูงพอที่จะส่งออกสินค้า หรือแข่งขันในตลาดสากลได้ ตัวอย่างเช่น บริษัทเอกชนที่ผลิตอุตสาหกรรมพื้นฐานทั่วไปด้านยานยนต์ อุตสาหกรรมต่อเรือ เช่น บริษัท ชัยเสรี จำกัด, บริษัท อู่ต่อเรือกรุงเทพ จำกัด, บริษัท ช.ทวีดอลลาเซียน จำกัด, บริษัท ไนโตรเคมีอุตสาหกรรม จำกัด, บริษัท โนเบล เอ็นซี จำกัด, บริษัท ช.ไพศาล จำกัด, บริษัท เอ็กเซตตี ฟริคชั่น แมททีเรียล จำกัด, บริษัท พีริซพาร์ท จำกัด เป็นต้น ที่สามารถตอบสนองความต้องการเคมีภัณฑ์ เสื่อเกราะ ชิ้นส่วนอะไหล่ รวมทั้งดัดแปลงผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการจากภาครัฐ คำสั่งซื้อได้มากขึ้น และยังมีขีดความสามารถ ประสิทธิภาพดีเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศในการส่งออกผลิตภัณฑ์สู่ตลาดต่างประเทศได้ด้วย

กล่าวโดยรวมผลผลิตจากอุตสาหกรรมป้องกันประเทศส่วนใหญ่เป็นผลผลิตจากโรงงานของภาครัฐผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการอาวุธ ยุทโธปกรณ์ของภาครัฐ คือ กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รัฐวิสาหกิจ เป็นสำคัญ พร้อม ๆ กับภาครัฐยังคงการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์จากโรงงานผลิตอาวุธ ยุทโธปกรณ์จากผู้ผลิตภาคเอกชนไทยด้วย แต่ผลผลิตจากอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยนี้ยังไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการภาครัฐได้ครบถ้วน โดยเฉพาะสินค้าบางประเภทที่อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยยังไม่สามารถผลิตได้ จึงมีความจำเป็นต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ประเภทอาวุธ ยุทโธปกรณ์ การนำเข้าและการส่งออกผลิตภัณฑ์ จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาสถานภาพ และการดำเนินการของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย

การเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ประเภทอาวุธ ยุทโธปกรณ์ การนำเข้าและการส่งออกผลิตภัณฑ์ของไทย

การนำเข้าอาวุธ ยุทโธปกรณ์ สินค้ายุทธภัณฑ์ของไทย

ตารางที่ 3-1 แสดงมูลค่าการนำเข้าสินค้า อาวุธ ยุทโธปกรณ์และสินค้าอื่น ปี พ.ศ.2554 - 2555

ทั้งนี้สินค้านำเข้าประกอบด้วย กระสุน วัตถุระเบิด รถถัง อาวุธ ยุทโธปกรณ์

ลำดับ	ปี พ.ศ.ที่นำเข้า	มูลค่านำเข้า/ล้านบาท	สัดส่วนร้อยละของสินค้านำเข้าทั้งสิ้น
1.	2554	11,749.20	0.2
2.	2555	12,020.70	0.2
	รวม	23,769.90	

ที่มา <http://www2.ops3.moc.go.th>

จากข้อมูลการผลิตสินค้าจากอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยจะพบว่า สินค้าที่ผลิตได้ส่วนใหญ่เป็นกระสุนปืนเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือกระสุนปืนอาวุธสงคราม และกระสุนปืนที่มีใช้อาวุธสงคราม แต่จากข้อมูลในแผนภาพจะพบว่าการนำเข้าสินค้า อาวุธ ยุทโธปกรณ์ สินค้ายุทธภัณฑ์ ของไทยในห้วงปี พ.ศ.2553 - 2555 เป็นการนำเข้า กระสุน วัตถุระเบิด รถถัง อาวุธ

ยุทธปัจจัย ซึ่งสินค้าที่นำเข้าที่มีมูลค่าสูง คือ รถถัง เป็นสินค้าที่อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของ ไทยในขณะนี้ไม่มีขีดความสามารถในการผลิตรองรับความต้องการนี้ได้

แต่ในขณะเดียวกันสินค้าจากอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยที่ผลิตได้ บางส่วนสามารถส่งออกไปยังตลาดสากลได้ แต่เป็นสินค้าชนิดผลิตภัณฑ์ที่รับคำสั่งผลิตโดยตรง จากต่างประเทศและผลิตภัณฑ์เคมีภัณฑ์ที่สามารถใช้ได้สองทางคือเพื่อการพาณิชย์ และเพื่อความ มั่นคง ดังจะเห็นได้จากข้อมูลการส่งออกสินค้าที่สำคัญของไทย

การส่งออกอาวุธ ยุทธปัจจัย สินค้ายุทธภัณฑ์ของไทยในห้วงปี พ.ศ.2554 - 2555

ตารางที่ 3-2 แสดงมูลค่าการส่งออกยุทธภัณฑ์และสินค้าที่มีส่วนผสมเป็นยุทธภัณฑ์

ลำดับ	รายการ	มูลค่าส่งออก/ล้านบาท	ประเทศผู้นำเข้า 2 อันดับแรก
1.	ยานพาหนะช่วยรบ	1,971.916	UN(ใช้ในพื้นที่ตะวันออกกลาง)
2.	ไนโตรเซลลูโลส	1,039.233	อินเดีย เวียดนาม
3.	แอมโมเนียมไนเตรท	433.503	อินโดนีเซีย ลาว
4.	ชิ้นส่วนประกอบรถยนต์	68.351	มาเลเซีย ตุรกี
5.	วัสดุประกอบ สารผสมฯ	32.330	มาเลเซีย ญี่ปุ่น
	รวม	3,545.333	

ที่มา เอกสารประกอบการรายงานผลงานประจำเดือน กองควบคุมยุทธภัณฑ์ กรมการอุตสาหกรรมทหาร

ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร

การส่งออกยุทธภัณฑ์แยกตามประเภทยุทธภัณฑ์ในห้วงปี พ.ศ.2554 - 2555

ประเภทยานพาหนะช่วยรบและชิ้นส่วนประกอบยานพาหนะช่วยรบ

ตารางที่ 3-3 มูลค่าการส่งออกสินค้ายุทธภัณฑ์ – ยานพาหนะช่วยรบและชิ้นส่วนประกอบ ยานพาหนะช่วยรบ

ลำดับ	ประเทศผู้นำเข้า	มูลค่านำเข้า/ล้านบาท	หมายเหตุ (หน่วย ล้านบาท)
1.	UN(ใช้ในพื้นที่ตะวันออกกลาง)	1,975.867	
2.	อาเซียน	41.256	
3.	เอเชียอื่น ๆ	0.405	
4.	จีน	9.628	
5.	อื่น ๆ	13.111	
	รวม	2,040.267	

ทั้งนี้ มูลค่าการส่งออกยานพาหนะช่วยรบ คิดเป็นร้อยละ 96.532 ของมูลค่าการส่งออกยุทธภัณฑ์ประเภท ยานพาหนะช่วยรบและชิ้นส่วนประกอบยานพาหนะช่วยรบ ตารางที่ 3-4 มูลค่าการส่งออกสินค้ายุทธภัณฑ์ - ในโตรเซลลูโลส

ลำดับ	ประเทศผู้นำเข้า	มูลค่านำเข้า/ล้านบาท	หมายเหตุ (หน่วย ล้านบาท)
1.	ตะวันออกกลาง	53.862	
2.	อาเซียน	245.424	
3.	เอเชียอื่น ๆ	343.716	
4.	จีน	1.182	
5.	อื่น ๆ	395.0493	
	รวม	1,039.233	

ยุทธภัณฑ์ประเภทนี้เป็นยุทธภัณฑ์ใช้ประโยชน์ได้สองทางคือทั้งการพาณิชย์และเพื่อความมั่นคง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการส่งออกได้ทุกทวีปประเทศเช่นทวีปอเมริกาเหนือ และได้ประเทศในทวีปยุโรป และประเทศในทวีปอาฟริกา ประกอบด้วย แคนาดา สหรัฐอเมริกา โคลัมเบีย เอลซาวาดอร์ สเปน อาฟริกาใต้ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส อิตาลี สกอตแลนด์ รวมแล้วมีมูลค่าสูงสุด

ตารางที่ 3-5 มูลค่าการส่งออกสินค้ายุทธภัณฑ์ - แอมโมเนียมไนเตรท วัสดุผสมยุทธภัณฑ์ ชนวน

ลำดับ	สินค้า	มูลค่านำเข้า/ล้านบาท	ประเทศผู้นำเข้า
1.	แอมโมเนียมไนเตรท	354.097	อินโดนีเซีย
2.	แอมโมเนียมไนเตรท	79.406	ลาว
3.	วัสดุ ๆ	32.330	อื่น ๆ
	รวม	465.833	

ที่มา เอกสารประกอบการรายงานผลงานประจำเดือน กองควบคุมยุทธภัณฑ์ กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร

ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศผู้นำเข้าแอมโมเนียมไนเตรทรายใหญ่ของไทย โดยมีมูลค่ารวม 354.097 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 76.013 ของมูลค่าการส่งออกยุทธภัณฑ์ประเภทแอมโมเนียมไนเตรท วัสดุประกอบสายชนวนและสารผสมยุทธภัณฑ์

สภาพและปัญหาของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ การดำเนินงานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยพบปัญหาและอุปสรรคมาโดยตลอด สรุปที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. การขาดการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางทหาร⁵ โดยพิจารณาจากข้อจำกัดของการจัดสรรงบประมาณเพื่อวิจัยและพัฒนางานด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศมีเพียง 4 โครงการ จากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ สกว. หรือคิดเป็นร้อยละ 0.05 ของจำนวนงานวิจัยที่ได้รับสนับสนุนทั้งหมด และกระทรวงกลาโหมมีงบประมาณสำหรับการวิจัยอยู่ในระดับที่น้อยกว่าร้อยละ 0.1 ของงบประมาณกระทรวงกลาโหม ซึ่งนับว่าต่ำมาก เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีงบประมาณในการสนับสนุนการวิจัยประมาณร้อยละ 2 ของงบประมาณกระทรวงกลาโหม หรือมากกว่า เช่น ประเทศสิงคโปร์ได้รับงบประมาณการวิจัยและพัฒนาทางทหารประมาณร้อยละ 4 ของงบประมาณกระทรวงกลาโหม

2. การขาดการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหากฎหมายที่ควบคุมกับการนำไปปฏิบัติยังไม่สามารถส่งเสริมภาคเอกชนได้อย่างเต็มที่ การขาดการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านภาษีในการจัดหาวัตถุดิบตั้งต้นสำหรับการผลิต การวิจัย และการพัฒนา รวมทั้งข้อจำกัดด้านการสั่งซื้อจากภาครัฐที่มุ่งสั่งซื้อและจัดหาจากต่างประเทศเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อไม่มีการสั่งซื้อการผลิตจึงไม่สามารถเจริญเติบโตหรือพัฒนาได้ จึงทำให้ภาคเอกชนไม่มั่นใจในการขยายการลงทุนใด ๆ เพิ่มเติม

3. ปัญหาด้านวัตถุดิบประสงค์⁶ ของการผลิตของโรงงานของรัฐที่มีกำลังผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมีขีดความสามารถการผลิตมากพอในการส่งออกต่างประเทศได้แต่ไม่มีระเบียบใดเปิดให้ขายผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ให้กับลูกค้าได้โดยตรง มีผลให้การดำเนินการด้านการตลาดไม่คล่องตัวไม่สามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ ผู้บริหารในระบบของราชการไม่มีอิสระในการตัดสินใจ เมื่อเทียบกับเอกชน ต้องขอรับความเห็นชอบหรือขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามลำดับชั้น ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเข้มงวด รวมทั้งขาดการส่งเสริมความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากภาครัฐ การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภาครัฐ จึงไม่ได้รับการพัฒนาและการสนับสนุนงบประมาณเท่าที่ควร

⁵สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. “อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยกับความท้าทายใหม่ในการเป็นประชาคมอาเซียน.” นววิศาสตร์ ปีที่ 95 เล่มที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2555, หน้า 19

⁶พ.ต.เจษฎาภรณ์ เขม้นงาน “การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ. 2540

บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในส่วนของกระทรวงกลาโหม⁷

พลเอก อภิชาติ แสงรุ่งเรือง เป็นผู้มีประสบการณ์ในแวดวงอุตสาหกรรมป้องกันประเทศตั้งแต่อดีต โดยเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารงานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรงคือ เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน กรมการอุตสาหกรรมทหาร ตำแหน่งเสนาธิการกรมการอุตสาหกรรมทหาร ตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เจ้ากรมการอุตสาหกรรมทหาร และในปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงาน จึงกล่าวได้ว่า พลเอก อภิชาติ แสงรุ่งเรือง เป็นผู้มีประสบการณ์ตรงและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในภาคราชการที่สำคัญ ท่านได้ให้ความเห็นสำหรับแนวทางของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานปลัดกลาโหม ในการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไว้ดังนี้

ลักษณะของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในประเทศที่พัฒนาแล้ว จะทำการผลิตอาวุธและยุทโธปกรณ์ชนิดต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ตั้งแต่ยามปกติผลิตเพื่อสนับสนุนกองทัพของตนและขายให้ต่างประเทศด้วย ทั้งนี้ เพื่อรักษาอัตราการผลิตให้อยู่ในปริมาณที่จะดำรงขีดความสามารถเตรียมไว้เพื่อขยายการผลิตได้เมื่อเกิดภาวะสงคราม

สำหรับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. อุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่ทหารผลิตได้เอง
2. อุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่ทหารมีส่วนในการควบคุม ส่งเสริม สนับสนุน

หรืออยู่ในแผนการระดมสรรพกำลัง ซึ่งดำเนินการโดยภาคเอกชน

ในการเตรียมความพร้อมรบด้านยุทโธปกรณ์ภายใต้วิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ จำเป็นจะต้องมีแนวทางการดำเนินการที่แตกต่างออกไปจากสภาวะของประเทศที่มีงบประมาณอย่างมากมาย ซึ่งประเทศเหล่านั้นสามารถสะสมยุทโธปกรณ์โดยการจัดหาจากต่างประเทศที่เป็นผู้ผลิตมาเก็บสำรองไว้ได้มากตามต้องการ แนวทางดังกล่าวนี้จะต้องสนองต่อความดำรงอยู่ได้ทั้งในสภาวะปกติและสงคราม ภายใต้งบประมาณจำกัด การสรรหายุทโธปกรณ์จากภายนอก หรือความสามารถในการดำรงอยู่ได้ภายใต้การพึ่งพาตนเอง ลดการนำเข้า ไม่สะสมเกินความจำเป็น

⁷พลเอก อภิชาติ แสงรุ่งเรือง, ผู้อำนวยการศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร. สัมภาษณ์. 20 ธันวาคม 2556.

แต่สามารถระดมได้เมื่อเผชิญกับสถานะฉุกเฉินทั้งหมดนี้จะเป็นไปได้เมื่อมีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหม กับภาคเอกชนในประเทศ ในกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมที่สามารถผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ได้ ที่ดำเนินการโดยภาครัฐหรือกระทรวงกลาโหม โรงงานต่าง ๆ เหล่านั้นจะสังกัดอยู่ทั้งในสำนักงานปลัดและในเหล่าทัพ โดยขีดความสามารถของโรงงานภาครัฐ สามารถสร้างปืนใหญ่ กระสุนปืนใหญ่ เครื่องยิงลูกระเบิด และลูกระเบิดยิง หลากหลายขนาด รวมถึงสามารถผลิตดินส่งกระสุน และกระสุนชนิดต่าง ๆ ปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในโรงงานของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านองค์วัสดุ บุคลากร และการบริหารจัดการกระทรวงกลาโหม ได้มีความพยายามแก้ไขมาโดยตลอด ทั้งเรื่องความต่อเนื่องของนโยบายของรัฐ และเรื่องกฎหมาย ซึ่งกระทรวงกลาโหมได้เสนอแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2503 ใหม่ โดยกำหนดให้มีหมวดว่าด้วยอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร ในส่วนโรงงานของเอกชนนั้น นอกจากจะที่ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบกิจการตาม พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ.2550 (หรือตาม พร.37 เดิม) แล้ว ยังมีบริษัทผู้ประกอบการอื่น ๆ ที่ยังประกอบกิจการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยการควบคุมตามกฎหมายอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530 และ พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป้อนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในสงคราม พ.ศ.2535 เป็นต้น

นโยบาย ตามนโยบายเตรียมความพร้อมแห่งชาติ ได้กำหนดให้กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยรับผิดชอบ หลักในการใช้แผนป้องกันประเทศเป็นแผนหลักเมื่อมีภาวะสงครามหรือการสู้รบ และการสนับสนุนแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งแนวทางการพึ่งพาตนเองในการดำเนินการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ได้แก่

1. วิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ป้องกันประเทศ
2. สร้างและผลิตยุทโธปกรณ์ เพื่อตอบสนองความต้องการทางทหาร
3. ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและภายในประเทศ รวมทั้งภาคเอกชนในการพัฒนา ยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยี

ในส่วนของกระทรวงกลาโหม ได้กำหนดนโยบายพัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยบูรณาการขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ และพัฒนากิจการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการป้องกันประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค

สามารถสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมาย ในการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ให้สามารถพึ่งพาตนเองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารได้อย่างเพียงพอ ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ ทั้งภาวะปกติและภาวะวิกฤต โดยกระทรวงกลาโหมจะดำเนินการเฉพาะในสิ่งที่มีความจำเป็นต่อภารกิจและที่มีต้นทุนสูง แต่มีความต้องการจำกัด ซึ่งภาคเอกชนไม่ดำเนินการกิจการที่เป็นความลับและกิจการที่ต้องการให้เป็นโครงการนำร่อง ซึ่งจะถ่ายโอนให้เอกชนต่อไป เมื่อภาคเอกชนมีความพร้อม ตัวอย่างการผลิตที่กระทรวงกลาโหม เป็นผู้ดำเนินการเอง เนื่องจากเป็นยุทธโศปกรณ์หลักของเหล่าทัพ ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนสูงมาก ทำให้เอกชนไม่มีความสนใจลงทุน ได้แก่

1. การผลิตกระสุนและอาวุธยุทธโศปกรณ์ของศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ซึ่งมีทั้งสายผลิตกระสุนปืนใหญ่ทั้งขนาด 105 มม. และ 155 มม. กระสุนเครื่องยิงลูกระเบิดขนาด 60 มม., 81 มม. และ 120 มม. ตามคุณลักษณะเฉพาะที่เหล่าทัพต้องการ รวมถึงสายการประกอบ การซ่อม และปรับปรุงปืนใหญ่ เครื่องยิงลูกระเบิด และเครื่องช่วยฝึกแบบต่าง ๆ ตามความต้องการของเหล่าทัพ

2. การผลิตดินส่งกระสุนและกระสุนของโรงงานวัตถุระเบิดทหาร ได้แก่ สายการผลิตดินส่งกระสุนชนิดฐานเดี่ยว ฐานคู่ และฐานสาม สำหรับกระสุนปืนเล็ก กระสุนปืนใหญ่ กระสุนเครื่องยิงลูกระเบิด และจรวดชนิดต่าง ๆ รวมถึงสายการผลิตกระสุนปืนเล็กขนาด 5.56 มม. และ 7.62 มม.

ความร่วมมือกับภาคเอกชน สำหรับการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองนั้น จะมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและกระทรวงกลาโหม ทั้งทางด้านการจัดการ การตลาด การให้ภาคเอกชนเป็นผู้ประกอบการภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม การร่วมลงทุน การสนับสนุนชิ้นส่วนประกอบการภาคเอกชน หรือการจ้างภาคเอกชนเป็นบางส่วน ตัวอย่างความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหม กับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น

1. การจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธกับสถาบันการศึกษา เพื่อทำการศึกษาวิจัย การนำแท่งเหล็กที่มีจำหน่ายทั่วไปในประเทศ มาปรับปรุงคุณภาพเพื่อทดแทนการนำเข้าแท่งเหล็กจากต่างประเทศ มาใช้ในกระบวนการผลิตตัวกระสุนและเปลือกกระสุนของเครื่องยิงลูกระเบิดและปืนใหญ่ รวมถึงความร่วมมือวิจัยพัฒนากับบริษัทเอกชนในการผลิตหัวขวนทดแทนการนำเข้า นอกจากนี้ยังมีการจ้างให้เอกชนในประเทศที่มีขีดความสามารถทำการผลิตชิ้นส่วนประกอบ เช่น ปลอกกระสุน หัวกระสุน ชิ้นส่วนกลไกปืน

2. การจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมการพลังงานทหารกับกระทรวงพลังงาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บริษัท ปตท.จำกัด บริษัท บ้านปู จำกัด เพื่อพัฒนาแหล่งพลังงานทดแทนจาก ก๊าซมีเทน ในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อแหล่งสำรองพลังงานของทหาร

3. การดำเนินโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต กระสุนปืนใหญ่ เพื่อสนับสนุนเหล่าทัพและเพื่อการส่งออกต่างประเทศ ระหว่างศูนย์อำนวยการ สร้างอาวุธกับบริษัท MECAR ประเทศเบลเยียม ในลักษณะของ Offset Policy กล่าวคือ นอกจาก บริษัทจะติดตั้งเครื่องจักรและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตให้แล้ว สัญญายังระบุให้บริษัทมอบ ลิขสิทธิ์ในการผลิตเพื่อการจำหน่าย ทั้งบริษัทยังรับซื้อผลิตภัณฑ์ ที่ผลิตได้ในมูลค่ากึ่งหนึ่งของ ราคาโครงการ และรับเป็นฝ่ายการตลาดในการขายผลิตภัณฑ์ไปต่างประเทศให้อีกด้วย ซึ่งเมื่อได้รับ ลิขสิทธิ์การผลิตแล้ว ต่อไปกระทรวงกลาโหมก็สามารถที่จะจ้างให้บริษัทในประเทศที่มีขีด ความสามารถทำการผลิตชิ้นส่วนเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาชิ้นส่วนจากต่างประเทศ

ทั้งนี้ความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้เมื่อภาคเอกชนมีความเข้มแข็ง และได้รับการสนับสนุน อย่างเต็มที่จากภาครัฐ โดยคำนึงถึงความสำคัญในด้านความมั่นคงเป็นลำดับแรก และคำนึงถึงความ เป็นเลิศในการดำเนินการกับความคุ้มค่าในการลงทุนเป็นลำดับต่อมา และกระทรวงกลาโหม จะต้องบริหารจัดการหน่วยงานทุกระดับให้มีประสิทธิภาพทันสมัย คุ้มค่า และไม่ซ้ำซ้อนในเชิง การกิจของรัฐเพื่อให้บริการผลสัมฤทธิ์ในการพึ่งพาตนเองต่อไป

การส่งเสริมภาคเอกชน ในการส่งเสริมให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของ ภาคเอกชนในประเทศมีความเข้มแข็งขึ้นนั้น กระทรวงกลาโหมมีกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมภาคเอกชน ทำธุรกิจโรงงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ได้แก่ พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของ เอกชน พ.ศ.2550 โดยปัจจุบันมีจำนวน 8 โรงงาน ซึ่งถือว่ายังไม่มากพอ ในอนาคตเมื่อมีการ รวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว กระทรวงกลาโหมจะทำการส่งเสริมให้ภาคเอกชนทำ การผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น

กระทรวงกลาโหมได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศในภาคเอกชนมีความเข้มแข็ง มีความสะดวกคล่องตัวในการดำเนิน ธุรกิจ มาเป็นลำดับ อาทิ เช่น ดำเนินการผลักดันให้มีการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี ที่ไม่อนุญาตให้ ภาคเอกชนส่งออกกระสุนและวัตถุระเบิดไปยังประเทศมีชายแดนติดกับประเทศไทย, กำหนด นโยบายให้เหล่าทัพต้องจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์จากแหล่งผลิตในประเทศก่อนเป็นอันดับแรก, พัฒนาระบบการควบคุมอาวุธยุทธภัณฑ์ และการออกไปอนุญาตด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน ระบบ National Single Window (NSW) ซึ่งเป็นระบบเครือข่ายข้อมูล ภาครัฐและภาคการขนส่ง เพื่อการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ ซึ่งจะเป็นกลไกในการปฏิรูป

กระบวนการเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าระหว่างประเทศ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพด้วยระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอินเทอร์เน็ต ระบบดังกล่าว จะครอบคลุมถึงการเชื่อมโยงธุรกรรมเพื่อจัดทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในพิธีการศุลกากร การออกใบรับรองและใบอนุญาตต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินธุรกรรมเอกสารกับผู้จัดการขนส่งลดขั้นตอน ลดเอกสาร ลดความผิดพลาดด้านข้อมูล ลดระยะเวลาในการดำเนินการ เพิ่มประสิทธิภาพการกำกับควบคุมของหน่วยงานรัฐ และเพิ่มบริการที่รวดเร็วมีคุณภาพแก่ผู้รับบริการ ผู้นำเข้าและผู้ส่งออก สามารถให้บริการในลักษณะเบ็ดเสร็จจากหน้าต่างบริการเดียวกัน (One Stop หรือ Single Window), กระทรวงกลาโหมร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ องค์กรมหาชน (สทป.) และผู้ประกอบการภาคเอกชน ได้จัดตั้งชมรมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศขึ้น โดยมีแนวความคิดร่วมกันที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายในประเทศไทย รวมทั้งเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกชมรม ฯ ส่วนราชการและองค์กรอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องในขอบเขตอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม ฯ กว่า 50 บริษัท โดยชมรมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้แบ่งกลุ่มของผู้ประกอบการตามผลผลิตและขีดความสามารถออกเป็น 8 กลุ่มได้แก่

1. กลุ่มอาวุธกระสุนและวัตถุระเบิด
2. กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์
3. กลุ่มอุตสาหกรรมทางทะเล
4. กลุ่มอุตสาหกรรมอากาศยาน
5. กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
6. กลุ่มเครื่องช่วยฝึก
7. กลุ่มอุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
8. กลุ่มผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

ในส่วนของการเมือง โดยคณะกรรมการทหาร สถาผู้แทนราษฎร ได้จัดการสัมมนาเรื่อง “การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร” เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2553 ณ ห้องประชุมคณะกรรมการหมายเลข 213 - 216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2 ได้สรุปว่าปัจจัยที่จะเอื้ออำนวยให้เอกชนสามารถประกอบกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย กฎหมายที่ใช้ควบคุม นโยบายของรัฐ และผู้ซื้อซึ่งได้แก่หน่วยงานราชการ เช่น การที่รัฐยกเว้นภาษีให้กับยุทธภัณฑ์สำเร็จรูปที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ แต่เก็บภาษีการนำเข้าชิ้นส่วนยุทธภัณฑ์ เพื่อมาผลิตในประเทศทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศขายแข่งขันกับต่างประเทศไม่ได้, รัฐควรให้การปกป้องส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศเป็นอันดับแรกหรือกฎหมายที่ใช้ควบคุมควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องและเอื้อประโยชน์ในการ

ประกอบการ, หน่วยราชการควรมีนโยบายซื้อของไทย และกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ เพื่อเปิดโอกาสผู้ผลิตในประเทศไทยได้แข่งขัน, อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาครัฐและเอกชนควรมีความร่วมมือกันมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม, ซึ่งข้อมูลข้อขัดข้องในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เหล่านี้ คณะกรรมการการทหาร จะได้รวบรวมและเร่งผลักดันเป็นนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาคเอกชนต่อไป

การเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยพื้นฐานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม นั้น มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพมากในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะด้านกระสุนวัตถุระเบิด ด้านการผลิตแบตเตอรี่ ด้านการผลิตยาและเวชภัณฑ์ การปฏิบัติตามแนวทางการสนับสนุนให้กิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่ปรากฏในแผนแม่บทของกระทรวงกลาโหมและคำสั่งระดับกระทรวง ที่ให้เหล่าทัพสนับสนุนจัดซื้อผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จากโรงงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จะทำให้โรงงานมีการผลิตที่ต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นหลักประกันในความพร้อมรบของกองทัพได้อย่างมั่นใจในส่วนของความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกรอบอาเซียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม อาเซียน รวม 10 ประเทศ ได้ลงนามในข้อตกลงร่วมมือกัน เพื่อดำเนินการกิจการอุตสาหกรรมป้องกัน (ASEAN Defence Industry Collaboration, ADIC) และได้มีการลงนามร่วมกันในร่างแนวความคิด (Concept paper) เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการกิจการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ซึ่งกระทรวงกลาโหมได้จัดทำแนวทางความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ไว้เป็นแนวทาง 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ขั้นเตรียมการหรือเตรียมข้อมูล สำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เสนอแนะรายการยุทธโศปกรณ์ที่เหล่าทัพต้องการ (สอบถามเหล่าทัพอย่างเป็นทางการ) / จัดความสามารถ และความพร้อมที่จะผลิตร่วม / ฝ่ายไทยมีความพร้อมในการเป็นฐานการผลิต
2. ขั้นเจรจាកำหนดรูปแบบความร่วมมือ ประกอบด้วย การประชุมร่วม Consultative Group หรือทวิภาคีกับประเทศที่ต้องการจะร่วมมือ เพื่อพิจารณารายการยุทธโศปกรณ์ รูปแบบความร่วมมือในขั้นต้นซึ่งแต่ละฝ่ายเสนอ (Project Considered) และแนวทางความร่วมมืออื่น ๆ ตามขอบเขตความรับผิดชอบ, การกำหนดรายการยุทธโศปกรณ์และรูปแบบความร่วมมือ ได้แก่ การดำเนินการผลิตร่วม (Joint Project) ใช้ฐานการผลิตในไทย การดำเนินการผลิตร่วม ใช้ฐานการผลิตในต่างประเทศ การจัดหาผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากต่างประเทศ (Individual Requirement) และการเยี่ยมชมโรงงานผลิต

3. ขึ้นจัดทำโครงการ ฯ กำหนดหน่วยรับผิดชอบการผลิต ฝ่ายไทยกับประเทศคู่ภาคี หรือ Consultative Group จะทำการแลกเปลี่ยนการเยี่ยมชมโรงงาน เพื่อประเมินค่าตั้งอำนวยความสะดวกในการผลิต เทคโนโลยี ฯลฯ (Technical Assessment of Facilities) ที่เกี่ยวข้องกับรายการยุทธศาสตร์ที่ตกลงให้ดำเนินการร่วม เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ ความคุ้มค่า (Feasibility Study ในด้านเทคนิคและ Cost Effectiveness) และกำหนดเป็นโครงการร่วมลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังนี้ ต้องการร่วม ผลิตร่วม โดยใช้ฐานการผลิตในประเทศใดประเทศหนึ่ง, ต้องการฝ่ายเดียว ผลิตร่วม โดยใช้ฐานการผลิตในประเทศใดประเทศหนึ่งและต้องการฝ่ายเดียว โดยใช้ฐานการผลิตในประเทศใดประเทศหนึ่ง

จากนั้นจึงแต่งตั้งคณะผู้จัดการโครงการฝ่ายไทย (Project Manager) จากหน่วยรับผิดชอบการผลิตปฏิบัติงานร่วมกับคู่ภาคี หรือ Consultative Group (อาจแต่งตั้งในขั้นศึกษาความเป็นไปได้เพื่อศึกษารายละเอียดทางเทคนิคและความคุ้มค่า) เพื่อกำหนดชิ้นส่วนที่จะผลิต (Component) ความต้องการข้อมูลทางเทคนิค (Technical Know-how) อุปกรณ์เครื่องจักร (Machine, Tool, Equipment) งบประมาณการลงทุน (Cost Data) วางแผนการผลิตโดยแต่ละฝ่าย รายขายชิ้นส่วน / ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนพิจารณาาร่วมกันออกค่าใช้จ่ายในรายการที่ตกลงกัน

4. ขึ้นอนุมัติโครงการ คณะผู้จัดการโครงการนำเสนอข้อมูลโครงการ พร้อม งบประมาณรายจ่ายเงินทุนหมุนเวียน ฯ ให้คณะกรรมการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศพิจารณา เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อขออนุมัติคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงกลาโหมร่วมมือกับประเทศคู่ภาคี และอนุมัติหลักการให้กระทรวงกลาโหมขายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นตามโครงการ ร่วมให้แก่ประเทศคู่ภาคี

โดยการร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับมิตรประเทศในกลุ่มอาเซียนนั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะความร่วมมือกันระหว่างกระทรวงกลาโหมมิตรประเทศเท่านั้น แต่รวมถึงภาคเอกชนด้วย ขึ้นอยู่กับความพร้อมของภาคเอกชนทั้งนี้ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและทหารทั้งทางด้าน การจัดการ การตลาด ทั้งภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม และภาคเอกชนอื่นที่มีศักยภาพในการออกแบบและการผลิตสนับสนุนชิ้นส่วนประกอบ หรือการเข้าร่วมลงทุนกับภาครัฐ

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน⁸ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ โดยเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2510 โดยมีไทย ดร.ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยในขณะนั้น มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นสมาคม อันเนื่องมาจาก สภาพแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความตึงเครียด อันเป็นผลมาจากสงครามเย็น ซึ่งมีความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ ระหว่างประเทศที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตยกับประเทศที่ยึดมั่น ในอุดมการณ์สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ในขณะที่ความขัดแย้งด้านดินแดนระหว่างประเทศในภูมิภาค เช่น ความขัดแย้งระหว่าง มาลายาและฟิลิปปินส์ ในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนซาบะห์และซาราวัก รวมทั้งการที่สิงคโปร์แยกตัวออกจากมาลายา ทำให้หลายประเทศเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือกันระหว่างประเทศในภูมิภาค

ในที่สุดนำมาสู่การลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ เพื่อก่อตั้งอาเซียน ที่วังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 อาเซียนได้ขยายสมาชิกภาพขึ้นมาเป็นลำดับ ปัจจุบันประเทศในแถบภูมิภาคนี้ได้ทยอยกันเข้าเป็น สมาชิกจนครบ 10 ประเทศ เมื่อปี พ.ศ.2542 โดยมีประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลาง ถึงแม้ว่า ปฏิญญากรุงเทพฯ จะมีได้ระดับถึงความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง โดยกล่าวถึงเพียงความร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การเกษตร อุตสาหกรรม การส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค แต่อาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างประเทศในภูมิภาค ลดความหวาดระแวง และช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและที่สำคัญที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 ได้รับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้ง 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ.2558

⁸“ประชาคมอาเซียน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20121203-162828-142802.pdf>, 2556

ส่วนของการสร้างประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน⁹ หรือ ASEAN Political-Security Community (APSC) วิสัยทัศน์ของการสร้างประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน อยู่บนพื้นฐานของการจัดตั้งเป็นประชาคมที่มีกติกาและมีการพัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการนำไปสู่การขยายความร่วมมือในประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการสร้างประชาคมที่ทำให้ภูมิภาคมีความเป็นเอกภาพ มีพลวัต และมองไปยังโลกภายนอก และมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในรูปแบบเดิมหรือที่เรียกว่า Traditional Security ซึ่งหมายถึงการสงครามและความขัดแย้งระหว่างประเทศ และปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ หรือ Non-Traditional Security เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งครอบคลุม การลักลอบค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ โจรสลัด การลักลอบขนอาวุธ การฟอกเงิน การก่อการร้าย หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

แผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เมื่อปี พ.ศ.2552 ที่สำคัญมีหลายประการ อาทิ การผลักดันให้มีการส่งเสริมให้คณะมนตรีของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมีผลงานเป็นรูปธรรม เช่น การสร้างความร่วมมือด้านการรักษาสันติภาพในภูมิภาค การยกระดับบทบาทของรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนในด้านการจัดการภัยพิบัติ และความร่วมมือกับภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ ไทยยังผลักดันให้อาเซียนเป็นเขตปลอดอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง โดยผลักดันให้ประเทศผู้มียาขีปนาวุธนิวเคลียร์ลงนามในพิธีสารสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Nuclear Weapon-Free Zone- SEANWFZ) เพื่อให้หลักประกันต่ออาเซียนในการไม่ใช้ทดลอง หรือส่งผ่านอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคนี้

การวัดผลสัมฤทธิ์ตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก เนื่องจากหลายมาตราที่กำหนดไว้ในแผนฯ เป็นการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ซึ่งกำหนดดัชนีหรือตัวชี้วัดได้ยาก อย่างไรก็ตาม อาเซียนได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน ฯ หรืออยู่ระหว่างการดำเนินแล้วกว่าร้อยละ 80 ส่วนประเด็นที่อาเซียนดำเนินการตามแผนได้น้อยที่สุดคือประเด็นเรื่องการสร้างสันติภาพภายหลังความขัดแย้ง และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากตามวิถีอาเซียน (ASEAN Way) อาเซียนจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิก จึงไม่สามารถดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวได้

⁹“ประชาคมอาเซียน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20121203-162828-142802.pdf>, 2556

ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่สุดในการสร้างประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน คือ การสร้างค่านิยมร่วมกัน โดยคำนึงถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมการเมือง (political culture) ของประเทศสมาชิกอาเซียน ความละเอียดอ่อนของประเด็นปัญหาในแต่ละประเทศสมาชิก หรือระหว่างประเทศสมาชิกกันเอง ซึ่งจะต้องอาศัยการสร้างควมไว้นื้อเชื่อใจระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น ในระดับประเทศ อุปสรรคที่สำคัญ คือ การที่ประชาชนยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และการขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

อาเซียนมีความจำเป็นในการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เกิดการรวมตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยผ่านการเปิดเสรีการค้า การบริการ เงินลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Single Base) รวมทั้งความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ในลักษณะคล้ายคลึงกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) ที่มีการจัดทำเกณฑ์อ้างอิงในด้านเศรษฐกิจตามช่วงระยะเวลา ก็เพื่อการให้สิทธิประโยชน์แก่กันระหว่างสมาชิก การขยายตลาดในภูมิภาค รวมทั้งเพื่อแสดงบทบาทความเข้มแข็งของกลุ่มเพิ่มอำนาจในการต่อรอง และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับอาเซียนเอง เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ในอาเซียนดำเนินนโยบายแบบเปิดต้องพึ่งพารายได้จากการส่งออกการรปกับการค้าในตลาดโลก มีแนวโน้มของการจัดทำเขตการค้าเสรีที่มุ่งเน้นความร่วมมือในระดับภูมิภาคมากขึ้น เช่น การรวมกลุ่มของประเทศในตะวันออกกลาง (Gulf Cooperation Council: GCC) การรวมกลุ่มของประเทศในเอเชียใต้ (Bay of Bengal Initiative for Multi Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) การรวมกลุ่มของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (Closer Economic Relation: CER) สมาคมการรวมกลุ่มของละตินอเมริกา (Latin America Integration Association: LAIA) ตลาดร่วมแห่งอเมริกาใต้ (Mercado Comun del Sur: MERCOSUR) สมาพันธ์ความตกลงด้านภาษีของกลุ่มประเทศแอฟริกาใต้ (Southern African Customs Union: SACU) รวมทั้งสหภาพยุโรป (European Union: EU) ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกถึง 27 ประเทศ นับเป็นความจำเป็นของอาเซียนที่จะต้องเร่งรัดการรวมตัวทางเศรษฐกิจให้ก้าวทันกับกระแสเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ที่สำคัญคือการเติบโตของประเทศเศรษฐกิจใหม่ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน เช่น จีนและอินเดีย ซึ่งกำลังมีบทบาทและเป็นแหล่งดึงดูดทางเศรษฐกิจที่สำคัญ หากอาเซียนไม่เร่งรัดการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง ก็มีความเป็นไปได้ที่จะสูญเสียตลาดทั้งด้านการค้าและการลงทุนให้กับทั้งสองประเทศนี้

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น นับได้ว่ามีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่าการจัดตั้งประชาคมความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียนซึ่งเป็น

เสาหลักอีก 2 เสา เพราะมีรากฐานมาจากความร่วมมือและความตกลงทางเศรษฐกิจที่อาเซียนได้ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว เนื่องจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน มีพัฒนาการมาโดยลำดับหรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นการดำเนินงานต่อยอดมาจากความร่วมมือและความตกลงที่มีอยู่เดิมให้เป็นรูปธรรมและมีแบบแผนมากยิ่งขึ้น

จากความจำเป็นด้านความมั่นคงแบบพึ่งพาตนเองนั้น ในแต่ละประเทศจะมีการกำหนดนโยบายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้การพึ่งพาตนเองของประเทศต่าง ๆ สามารถแบ่งออกได้เป็นสามองค์ประกอบ (Pillars of Self Reliance) คือ การมีความเป็นอิสระ (Independence) การมีความร่วมมือในภูมิภาค (Regional Cooperation) และการมีความช่วยเหลือจากต่างประเทศ (External Assistance) ตัวอย่างประเทศในอาเซียนสามประเทศคือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ รัฐบาลของประเทศเหล่านี้ต่างให้การสนับสนุนการสร้างอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และอุตสาหกรรมอาวุธเพื่อการส่งออกสู่ตลาดโลก¹⁰ แต่อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยที่ดำเนินการ โดยภาครัฐเป็นการดำเนินการในลักษณะได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ (External Assistance) แต่ยังคงประสบปัญหาในการดำเนินการตลอดห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา ความช่วยเหลือที่ไทยได้รับจากต่างประเทศดำเนินการทั้งในรูปของการสนับสนุนอาวุธ ยุทธภัณฑ์ ในสภาพใช้งานได้ รวมทั้งการส่งตัวอย่างอาวุธ ใหม่ ๆ เพื่อทดสอบ และในที่สุดได้พัฒนาเป็นการให้ความช่วยเหลือด้านสินค้าตัวอย่างพร้อมเทคโนโลยีการผลิตเพื่อจัดตั้งโรงงาน การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวมีการเคลื่อนย้ายอาวุธ ยุทธปัจจัยเกิดขึ้นในทุกทวีปทั่วโลก และเป็นปัจจัยกระตุ้นความต้องการอาวุธ ยุทธปัจจัยให้กว้างขวางขึ้น

การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 นี้ ควรเป็นโอกาสที่อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยจะปรับตัวด้วยการเพิ่มบทบาทสนับสนุนการเป็นประชาคมความมั่นคงอาเซียน โดยการใช้โอกาสของการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเครื่องมือผลักดันอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยไปสู่รูปแบบการดำเนินการมีความร่วมมือในภูมิภาค (Regional Cooperation) ให้มากขึ้น แต่ก่อนจะเริ่มดำเนินการปรับรูปแบบ ควรศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค สถานภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย และประเทศสมาชิกในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรวมทั้งการดำเนินการที่ผ่านมาของภาครัฐ เพื่อเพิ่มความร่วมมือในภูมิภาคให้มากขึ้น

¹⁰นาวิกศาสตร์ ปีที่ 95 เล่มที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2555 หน้า 19 “อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยกับความท้าทายใหม่ในการเป็นประชาคมอาเซียน”: สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ

สถานการณ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน¹¹

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียนมีข้อมูลพื้นฐานและสภาพการดำเนินการสรุปได้ดังนี้

1. ประเทศบรูไนดารุสซาลาม มีกองทัพขนาดเล็กที่สามารถซ่อมบำรุงในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 การซ่อมขั้นที่สูงกว่า ต้องส่งซ่อมไปยังประเทศผู้ผลิตยุทโธปกรณ์นั้น ๆ เพราะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคคล วัตถุดิบ ความรู้ด้านอุตสาหกรรมและการวิจัยพัฒนาในประเทศ จึงไม่คุ้มค่าในการลงทุนด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ แต่ประเทศบรูไนดารุสซาลาม¹² ปัจจุบันพยายามเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจที่พึ่งพาน้ำมันเป็นหลักไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมมีบทบาท รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนกับต่างประเทศและมีมาตรการเปิดเสรีด้านการค้าและสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน นอกจากนี้ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ยังมีนโยบายพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการค้าและท่องเที่ยว และเป็นตลาดการขนถ่ายสินค้าที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นเป้าหมายประการหนึ่งของโครงการความร่วมมือของกลุ่ม Brunei – Malaysia – Philippines – East Growth Area (BIMP-EAGA)

2. ประเทศกัมพูชา เป็นประเทศที่ให้ความเร่งด่วนในการพัฒนากองทัพตั้งแต่การจัดตั้งการฝึกและการดูแลความเป็นอยู่พื้นฐานของทหาร ดังนั้นจึงไม่มีความพร้อมในการลงทุนด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่ต้องใช้งบประมาณและเทคโนโลยีสูง แต่พร้อมที่จะฝึกอบรมบุคลากรของกัมพูชาและให้ความร่วมมือกับประเทศสมาชิก ASEAN

3. ประเทศอินโดนีเซีย มีการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สามารถผลิตปืนพก ปืนเล็กยาว ปืนกลเบา เครื่องยิงลูกระเบิด ปืนใหญ่สนามขนาด 105 มม. รถลำเลียงพล ล้อยาง เรือตรวจการณ์ เครื่องบินลำเลียง เฮลิคอปเตอร์ ระเบิดชนิดต่าง ๆ ระบบโซน่า และยินดีให้ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ทั้งในด้านการศึกษา การวิเคราะห์ทางเทคนิค

¹¹“สถานการณ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน”.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://diec.mod.go.th/ASEAN_WEB/1.link_information/5_mod_asean/mod-aec2.pdf. 2556

¹²“ประเทศบรูไน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://strategy.dip.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=Jm8aIqmB5%2B8%3D&tabid=38>. 2556

และสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับความต้องการพื้นฐานและหลักนิยมของแต่ละประเทศ

4. ประเทศลาว ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการลงทุนด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

5. ประเทศมาเลเซีย เสนอให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในลักษณะการศึกษา การจัดหา การพัฒนานโยบาย และการกำหนดทิศทางความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดการสัมมนา ประชุมถกแถลง เยี่ยมเยือน และการสร้างเครือข่ายด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ หรือจัดตั้ง ASEAN Defence Industry Council (ADIC)

6. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เสนอให้มีการร่วมมือในด้านการวิจัยพัฒนา และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรให้เหมาะสม และแลกเปลี่ยนบุคลากรหรือข้อมูลข่าวสาร โดยการประชุมสัมมนา ร่วมทั้งประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดหาและการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

7. สาธารณรัฐสิงคโปร์ เสนอให้มีการบริหารงานแบบบริษัทเอกชนในเชิงธุรกิจ เพื่อให้สามารถแข่งขันในด้านการตลาดได้ดี มีนวัตกรรมใหม่มาทดแทน สินค้ามีคุณภาพและต้องมีการบริการหลังการขายตลอดอายุการใช้งาน สิงคโปร์¹³ เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมการเมืองมีเสถียรภาพ เป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ แรงงานมีทักษะสูง ชำนาญด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลและธุรกิจ มีที่ตั้งเอื้ออำนวยต่อการเป็นศูนย์กลางเดินเรือ นโยบายการค้าตลาดเสรี ไม่มีการเรียกเก็บภาษีนำเข้า (ยกเว้นสินค้า 4 รายการ คือ 1. เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ 2. บุหรี่ และยาสูบ 3. น้ำมันปิโตรเลียม และ 4. รถยนต์/รถจักรยานยนต์) มีแต่การเก็บภาษีสินค้าและบริการ (Goods and Services Tax : GST) ร้อยละ 5 เป็นแหล่งกระจายสินค้าไทยไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มีระบบ Logistics ที่มีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ประกอบการของสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็น Trading Firm ที่นำเข้าสินค้าจากทั่วโลก สามารถเป็นฐานกระจายสินค้าไทยไปในภูมิภาคและทั่วโลกโดยมีความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนและมีระบบเศรษฐกิจที่มีความรู้เป็นพื้นฐานสิงคโปร์เป็นประเทศที่เปิดรับการลงทุนจากต่างชาติในเกือบทุก ๆ อุตสาหกรรม ยกเว้นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

8. ประเทศไทย มีการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สามารถผลิตลูกกระสุนปืนและลูกระเบิดยิงจากเครื่องยิงลูกระเบิดขนาดต่าง ๆ พร้อมด้วยเครื่องยิงลูกระเบิด ขาและเวชภัณฑ์ และการผลิตแบตเตอรี่

¹³“ประเทศสิงคโปร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

9. ประเทศเวียดนาม เห็นว่าควรมีการศึกษาด้านนโยบายการก่อตั้งและพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมทั้งบทเรียนจากการตั้งองค์กรและการบริหารงาน และควรมีความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและฝึกอบรมบุคลากร และเวียดนามมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศและสนับสนุนการส่งออก

10. ประเทศเมียนมาร์ อาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่ใช้เพื่อความมั่นคงของประเทศจัดหาจากการจัดซื้อจากต่างประเทศ กล่าวคือ สั่งซื้อเครื่องบินรบจากรัสเซีย จีน รถถังจากยูเครน จีน จัดซื้อปืนใหญ่จากจีน อินเดีย อิสราเอล อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศเมียนมาร์สามารถต่อเรือรบชั้น Myanmar ที่ติดตั้งจรวดได้ และต่อเรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่ง ตรวจการณ์ชายฝั่ง¹⁴

ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนด้านความมั่นคง¹⁵

1. มติที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกลาโหมอาเซียนครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 10-13 พฤษภาคม พ.ศ.2553 ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยม ได้เห็นชอบให้กระทรวงกลาโหมมาเลเซียร่าง “การเสริมสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน”

2. มติที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกลาโหมอาเซียนครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 18 - 20 พฤษภาคม พ.ศ.2554 ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้เห็นชอบให้การรับรองเอกสารสำคัญ 3 ฉบับ และ หนึ่งในสามฉบับนี้ คือ เอกสารแนวความคิดในกรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของอาเซียน (ADMM Concept Paper on Establishing ASEAN Defence Industry Collaboration) ซึ่งยกร่างโดยกระทรวงกลาโหมมาเลเซีย

3. กิจกรรมความร่วมมือในกรอบการประชุม ADMM ที่เกี่ยวข้องคือ ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของอาเซียน (ASEAN Defence-Industry-Collaboration :- ADIC) ซึ่งมีพัฒนาการความคืบหน้า ดังนี้

¹⁴ “ประเทศเมียนมาร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.komchadluek.net/detail/. 2556>

¹⁵ สุรชาติ บำรุงสุข บรรณาธิการ. “ประชาคมอาเซียน: มิติด้านความมั่นคง ASEAN Community: Security Dimension” จุลสารความมั่นคงศึกษา. ฉบับที่ 103 พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง มกราคม พ.ศ.2555.

3.1 กระทรวงกลาโหมมาเลเซียได้จัดการประชุมหารือเรื่องแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกรอบอาเซียน (ASEAN Defence Industry Dialogue) เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2553 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังท่าทีของประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการดำเนินความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

3.2 กระทรวงกลาโหมมาเลเซียได้เริ่มดำเนินการตามเอกสารแนวความคิดในกรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของอาเซียน (ADMM Concept Paper on Establishing ASEAN Defence Industry Collaboration) ซึ่งยกร่างโดยกระทรวงกลาโหมมาเลเซีย และได้รับการรับรองในที่ประชุม ADMM ครั้งที่ 5 โดยได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มที่ปรึกษา (Consultative Group) เพื่อวางแผน ประสานงาน ดำเนินการ และควบคุม โครงการภายใต้ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของอาเซียน ทั้งนี้ รองปลัดกระทรวงกลาโหม (รับผิดชอบสายงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ) และผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ได้เป็นผู้แทนของกระทรวงกลาโหมเข้าร่วมเป็น Consultative Group ดังกล่าว

4. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมร่วมประชุม ADMM¹⁶ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมไทย-จีน พร้อมร่วมมือกันพัฒนาการฝึกร่วมทางทหารและด้านเทคโนโลยี และในการเดินทางเข้าร่วมประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนหรือ ADMM ครั้งที่ 7 พลอากาศเอก สุกำพล สุวรรณทัต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของไทยพร้อมด้วยรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน 10 ประเทศ ได้เข้าหารือร่วมกับนายฉาง วัน ฉวน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยจีนยืนยันพร้อมให้ความร่วมมือกับประเทศอาเซียน ในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจะประสานความร่วมมือกัน ทั้งในเรื่องการฝึกร่วม การพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งจีนได้เชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมไทยไปเยี่ยมชมศูนย์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของจีนด้วย

5. การร่วมผลิตอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิด โดยใช้โรงงานผลิตอาวุธของศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร เป็นฐานการผลิต และ/หรือ สนับสนุนผลิตภัณฑ์ให้แก่โครงการความร่วมมือที่จะดำเนินการกับกระทรวงกลาโหมอาเซียน

¹⁶“รวม.กท.ร่วมประชุม ADMM”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.tv5.co.th/webtv5_2556/news_show.php?id=14720.2556

6. การร่วมผลิตยุทโธปกรณ์อื่น เช่น เรือ อากาศยาน ไร่นักบิน โดยใช้ขีดความสามารถของฝ่ายไทยร่วมกับอาเซียน

7. การเดินทางไปศึกษาการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรับทราบและศึกษาข้อมูลความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ ฯ รวมทั้งศึกษารูปแบบความร่วมมือ

กรอบความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของกลุ่มอาเซียน (Asean Defence Industry Collaboration : ADIC)¹⁷

เป็นหนึ่งในกรอบความร่วมมือสำคัญของเสา “ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” ประเทศมาเลเซียเป็นผู้เสนอแนวคิดการจัดตั้ง ADIC ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ADIC มีเป้าหมายมุ่งเสริมสร้างความร่วมมือในด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนให้มีความพร้อมที่จะเผชิญภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ โดยความร่วมมือนี้จะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มสมาชิก ให้มีความแข็งแกร่งลดการพึ่งพาจากภายนอก

ร่างข้อกำหนดและขอบเขตของคณะที่ปรึกษา ADIC ที่ประชุมย้ำว่า การเข้าร่วมเป็นคณะที่ปรึกษา ADIC ต้องมาจากความสมัครใจของชาติสมาชิก โดยความร่วมมือในกรอบ ADIC จะดำเนินการตามโครงการของชาติสมาชิกที่เข้าร่วม และการรักษาความลับหรือข้อมูลของโครงการนั้น ๆ จะถูกรักษาสิทธิการเปิดเผยเฉพาะประเทศเจ้าของโครงการนั้น ๆ เท่านั้น ไม่สามารถเปิดเผยชาติสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมอื่น ๆ ได้ ส่วนการรองรับการดำเนินการและข้อพิจารณาต่าง ๆ ต้องเสนอต่อการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกลาโหมอาเซียน (ADSOM) เพื่อรองรับเท่านั้น

แนวทางการร่วมมือผ่านการจัดตั้งคณะทำงาน เสนอโดยกระทรวงกลาโหมมาเลเซีย เพื่อสรรหาขีดความสามารถของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่ชาติอาเซียน จะสามารถให้ความร่วมมือกันได้ แบ่งเป็น 6 กลุ่มหลัก ได้แก่ อุตสาหกรรมอากาศยาน อุตสาหกรรมทางทะเล อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอาวุธยุทโธปกรณ์ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และอุตสาหกรรมตามความต้องการทั่วไป

¹⁷หลักเมืองวารสารรายเดือนสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ปีที่ 22 ฉบับที่ 272 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2556 หน้า 22 -25 “ความร่วมมือในด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกรอบอาเซียน” (Defense 2013 & Security) www.lakmuangonline.com

รูปแบบและแนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ระหว่างภาครัฐและเอกชนในประเทศและกรอบอาเซียนนั้น ในขั้นต้น ทหารต้องนำ โดยมีเอกชนตาม ในทุกขั้นตอนของห่วงโซ่อุปทาน โดยเริ่มตั้งแต่การวิจัยและพัฒนา ซึ่งถือเป็นต้นน้ำของ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่ต้องให้ความสำคัญ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้ มาตรฐานและตอบสนองความต้องการต่อการใช้งาน จึงจำเป็นต้องอาศัยการวิจัยที่หลากหลายลักษณะ ทั้งการวิจัยโดยหน่วยงานภายใน การวิจัยร่วมกับหน่วยงานภายนอก การรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งการออกแบบและจัดทำรูปแบบ ซึ่งการวิจัยและพัฒนาจะต้องอาศัยความร่วมมือในการ ดำเนินการจากหน่วยผลิตต่าง ๆ โดยมีเหล่าทัพเป็นผู้ทดสอบต้นแบบและรับรองมาตรฐาน ยุทธโศปกรณ์ จากนั้นจึงเข้าสู่สายการผลิตไปยังปลายน้ำในลักษณะโครงการร่วม โดยใช้ฐานการผลิตทั้งของภาครัฐและเอกชน ใช้ทรัพยากรและกำลังการผลิตของหน่วยผลิตที่มีอยู่ให้เกิด ประโยชน์ได้สูงสุด เมื่อความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในประเทศเข้มแข็ง ได้มาตรฐานเป็นที่ ยอมรับแล้ว จึงค่อยขยายขอบเขตความร่วมมือไปต่างประเทศ

ด้านการลงทุนในการดำเนินการกิจของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ จะมาจากสองแหล่ง คือ งบประมาณแผ่นดิน และเงินทุนหมุนเวียน แต่สำหรับการทำโครงการร่วมแหล่งเงินทุนคือ เงินทุนหมุนเวียนและเงินทุนจากภาคเอกชน ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพคล่องและการคืนทุนด้วย แต่อย่างไรก็ตามในการขับเคลื่อนไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบกองทุน เพื่อการผลิตและกลไกในการบริหารจัดการ จัดสรรและควบคุมการใช้ด้วย

ด้านการจัดหาวัตถุดิบ ถือเป็นดำเนินการในช่วงกลางน้ำของอุตสาหกรรมป้องกัน ประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยหน่วยผลิตเองในการจัดหาวัตถุดิบจากภาคเอกชนในประเทศ เป็นหลัก ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพ ประสิทธิภาพ ความจำกัดและโอกาสในการเข้าถึงวัตถุดิบ ด้วย ดังนั้นในการจัดหาวัตถุดิบจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากลไก โดยเฉพาะกลไกกลางที่มีอำนาจ ในการต่อรอง ซึ่งในภาคเอกชนมีความคล่องตัวกว่า เพื่อทำหน้าที่ในการจัดหาวัตถุดิบต่าง ๆ ป้อนเข้าสู่การผลิต โดยโรงงานของภาครัฐ และโรงงานของเอกชนในประเทศ

ด้านการผลิต เป็นส่วนการดำเนินการหลักเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ตามที่ต้องการ การผลิตของ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศนั้นมีหลากหลายวิธีการ ขึ้นอยู่กับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ซึ่งรวมถึงการจ้าง หน่วยงานอื่น ๆ หรือภาคเอกชนผลิตให้ หรือการดำเนินการ โดยหน่วยผลิตเองทั้งการดำเนินการซ่อมบำรุง การประกอบชิ้นส่วนเป็นผลิตภัณฑ์ การผลิตเฉพาะบางส่วน และการผลิตทั้งชิ้นงาน แต่อย่างไรก็ตามยังมี ประเด็นพิจารณาที่น่าสนใจในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ คือ การจ้างผลิต ซึ่งจะทำให้ ภาคเอกชนในประเทศหันมาสนใจการวิจัยและพัฒนาและดำเนินธุรกิจด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ มากขึ้น โดยรัฐต้องมีกลไกควบคุมการผลิตให้ เป็นไปตามเป้าประสงค์ด้านความมั่นคงและประสิทธิภาพ

การสำรวจและส่งเสริม ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการในส่วนปลายน้ำ เพื่อให้การนำผลิตภัณฑ์ไปใช้บรรลุตามเป้าประสงค์ ซึ่งหน่วยผลิตจะต้องสำรวจผลิตภัณฑ์ตามกำหนด เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงและการมีอายุขย ุโทปกรณ์ไว้ใช้ในยามจำเป็น และส่งเสริมผลิตภัณฑ์ตามจำนวนสั่งของผู้ใช้ อย่างไรก็ตามการสำรวจผลิตภัณฑ์ ก็จะส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินต่อหน่วยผลิต เนื่องจากเงินที่จมอยู่กับสำรวจคงคลัง ทำให้ไม่เกิดการหมุนเวียนของเงินทุน ซึ่งหากเงินทุนเหลือน้อยก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินได้ ดังนั้นผลิตภัณฑ์ส่วนที่เหลือจากการส่งเสริมให้กับผู้ใช้ในส่วนต่าง ๆ หรือหากกำลังการผลิตที่ยังใช้ไม่เต็มกำลัง อาจพิจารณาใช้ประโยชน์จากขีดความสามารถและกำลังเหลือดังกล่าว โดยมีกลไกการตลาดของภาคเอกชนนำผลิตภัณฑ์ไปขายให้ส่วนราชการอื่นหรือตลาดต่างประเทศ โดยการดำเนินการในด้านการตลาดจะต้องคำนึงถึงการสร้างความเชื่อถือ เชื่อมั่นให้กับผลิตภัณฑ์ผ่านกระบวนการสร้างแบรนด์ (Brand) และการสร้างมาตรฐานให้แก่ผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจต้องอาศัยกลไกในการพัฒนาตลาดที่มีความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะกลไกในรูปแบบความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ

แต่ถึงอย่างไรก็ตามการร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกรอบอาเซียนจะไม่ประสบผลสำเร็จได้เลย ถ้าขาดการร่วมมือและสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างรัฐบาลกับเอกชนจากภายในประเทศเสียก่อน โดยควรที่จะต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางที่ประกอบด้วยเหล่าทัพต่าง ๆ รับรองมาตรฐานหรือ คุณลักษณะเฉพาะผลิตภัณฑ์ ยุทโธปกรณ์ รวมถึงผลงานวิจัยต่าง ๆ โดยมาตรฐานหรือคุณลักษณะเฉพาะดังกล่าวจะต้องเป็นที่ยอมรับ และมีข้อบังคับให้เหล่าทัพนำไปใช้รวมถึงเอกชนและประเทศในกลุ่มอาเซียนยอมรับด้วย อีกทั้งภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พร้อมทั้งการสนับสนุนให้มีการแปรรูปหน่วยงานภาครัฐให้สามารถขายเชิงพาณิชย์ได้ มีกำหนดมาตรการด้านภาษีช่วยเหลือเอกชนที่ประกอบการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและขายให้กับส่วนราชการ ให้มีการลดหย่อนด้านภาษี และภาครัฐควรส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอย่างต่อเนื่องมีระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

การรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนที่สำคัญต่อประเทศไทยและมีความสำคัญต่อการสร้างประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนอีกด้านหนึ่งคือ การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งนี้เพราะความร่วมมือดังกล่าวจะทำให้ประเทศสมาชิกประชาคมมีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจอันเป็นเครื่องมือที่สำคัญของเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศสมาชิก ให้เดินหน้าไปพร้อม ๆ กัน

สรุป

การดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของหน่วยงานภาครัฐมีความพยายามในการดำเนินการหลาย ๆ ด้าน ดังจะเห็นได้จาก การปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยมากขึ้น ความพยายามในการผลักดัน โครงการปฏิบัติงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งทางทหารและหน่วยงานพลเรือนของรัฐเช่นกรมศุลกากร กระทรวงมหาดไทย และความพยายามผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในการจัดตั้งหน่วยงานกลางที่ประกอบด้วยเหล่าทัพต่าง ๆ รับรองมาตรฐานหรือ คุณลักษณะเฉพาะผลิตภัณฑ์ ยุทโธปกรณ์ ขี้อบังคับให้เหล่าทัพนำไปใช้รวมถึงเอกชนและประเทศในกลุ่มอาเซียน รวมถึงผลงานวิจัยต่าง ๆ โดยมีมาตรฐานหรือคุณลักษณะเฉพาะดังกล่าวจะต้องเป็นที่ยอมรับ รวมทั้งความพยายามร่วมมือกันของภาครัฐในระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในรูปแบบความช่วยเหลือทางทหารที่เกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เช่นการกำหนดกรอบความร่วมมืออุตสาหกรรมป้องกันประเทศอาเซียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเอื้ออำนวยและสนับสนุน ส่งเสริมการนำเข้า ส่งออกซึ่งยุทธภัณฑ์และการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาคเอกชนและภาครัฐ

อย่างไรก็ตามการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนย่อมมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยทั้งทางด้านความมั่นคงและทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผลกระทบการดำเนินงานด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การดำเนินงานอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยจึงควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อสภาวะการประกอบอุตสาหกรรมภายในประเทศของไทย กฎหมาย ระเบียบ ขี้อบังคับ รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องและผลการดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยที่ผ่านมาแล้ว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ของการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบภายในปี 2558 จะกลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของความมั่นคงและของไทย ทั้งการผลิตสินค้า การค้าบริการ การเคลื่อนย้ายการลงทุน แรงงานและเงินทุน อุตสาหกรรมป้องกันประเทศควรรใช้โอกาสนี้นำข้อตกลง AEC เป็นเครื่องมือในการปรับตัวการประกอบการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ด้วยการพิจารณาถึง โอกาสและแนวโน้มที่ไทยจะหันมาค้าขายผลิตภัณฑ์รวมทั้งการลงทุนร่วมกันในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับประเทศสมาชิกอาเซียนที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาและเพิ่มบทบาทของภาคอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้เข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยและเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคให้มากขึ้น ในส่วนของอุตสาหกรรมที่ไทยเริ่มจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน ก็จำเป็นที่จะต้องย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้โอกาสจากการเปิดเสรีด้านการลงทุนภายใต้กรอบ AEC สำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีจะส่งผลให้การแข่งขันในตลาดแรงงานเป็นไปอย่างเข้มข้น ซึ่งบุคลากรในวิชาชีพต่างๆของไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาทักษะเพื่อรับมือกับการแข่งขันดังกล่าว สำหรับการเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรีซึ่งจะมีส่วนทำให้ค่าเงินมีความผันผวนมากขึ้น ผู้ประกอบการไทย จึงจำเป็นต้องปรับตัวในการบริหารต้นทุน และปิดความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนให้ดี

ทั้งนี้การรวมกลุ่มเป็นประชาคมนั้น ย่อมส่งผลต่อผลิตภัณฑ์ของไทยที่ผลิตได้ภายในประเทศ ผลิตภัณฑ์จึงต้องมีการปรับตัวในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพ เน้นการแข่งขันด้านคุณภาพให้มากขึ้น

หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมได้ทำการศึกษาปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค¹ ที่อาจส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มอุตสาหกรรมหลักของไทย และเพื่อเป็น

¹ “การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://strategy.dip.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=Jm8aIqmB5%2B8%3D&tabid=38, 2556>

แนวทางในการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของกิจการ และเพื่อสามารถนำไปวางแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ รองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในเร็ววันนี้

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยกับผลกระทบจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน

เพื่อศึกษาถึงผลกระทบต่ออุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย จึงควรใช้แนวทางเดียวกับที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ศึกษาผลกระทบต่อกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของกิจการและสามารถนำไปวางแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

จากการรวบรวมข้อมูลของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ในด้านต่าง ๆ อาทิ ความสามารถของโรงงานผลิตสินค้า เพื่อการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาครัฐ และเอกชน สินค้าส่งออกที่เป็นยุทธภัณฑ์และสารผสมยุทธภัณฑ์ที่สำคัญ สถานการณ์ด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทยที่ผ่านมา ข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยกับประเทศอาเซียน นำมาวิเคราะห์ในเบื้องต้น เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ู้ถึงสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจ รู้จักตนเอง และจากการวิเคราะห์นี้จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีบทบาท อำนาจหน้าที่ ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่ออุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแผนการดำเนินการต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายใต้ข้อจำกัดของความหลากหลายของประเภทสินค้า ด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ อาทิ ยานพาหนะช่วยรบ สารเคมีที่เป็นยุทธภัณฑ์ สารที่มีสารผสมยุทธภัณฑ์ วัสดุประกอบสายขนวน วัตถุระเบิด อาวุธยุทธภัณฑ์เพื่อการรบ ความหลากหลายของประเภทผู้ประกอบการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ความจำกัดของการเก็บข้อมูลของแต่ละผู้ประกอบการ สามารถสรุปในเบื้องต้นได้ดังนี้

การวิเคราะห์ SWOT อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย

1. จุดแข็ง (Strengths)

1.1 ไทยมีฐานอุตสาหกรรมการผลิตพื้นฐานสามารถต่อยอดด้านการลงทุนหรือวิจัยได้ และเป็นอุตสาหกรรมที่มีอุตสาหกรรมสนับสนุน ที่เข้มแข็ง มีเครือข่ายผู้ผลิตชิ้นส่วนจำนวนมาก เช่น แม่พิมพ์ การขึ้น รูปโลหะ และพลาสติกและเป็นอุตสาหกรรมที่ขีดความสามารถ

ในการขยายฐานการผลิตได้ทั้งเพื่อการพาณิชย์และเพื่อความมั่นคง เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมยานยนต์ และชิ้นส่วนประกอบ ฯ ที่เอื้ออำนวยต่อการต่อยอดการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

1.2 มีสินค้าส่งออกที่สามารถทำตลาดได้อย่างมั่นคง ลูกค้าน่าเชื่อถือในคุณภาพ เช่น ยานพาหนะช่วยรบ สารเคมี- โปโตรเซลลูโลส แอมโมเนียมไนเตรท

1.3 ผู้ประกอบการเดิมมีความสามารถในการหาตลาดรองรับสินค้าที่ผลิตได้ดี

1.4 สินค้ายุทธภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งสองทางเป็นสินค้าที่ได้รับคำสั่งซื้อสูงปริมาณการส่งออกมากและไม่จำกัดตลาด

1.5 สถาบันการเงินของไทยมีความมั่นคง นักลงทุนสามารถระดมทุนจากสถาบันการเงินของไทยได้อย่างมั่นใจและรัฐบาลมีแนวโน้มในการเปิดเสรีภาคการเงินอีกด้วย

2. จุดอ่อน (Weaknesses)

2.1 ความจำกัดในความสามารถการลงทุนอยู่ในวงแคบเนื่องจากการลงทุนด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศต้องใช้งบลงทุนสูงและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลา

2.2 การขาดการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหากฎหมายที่ควบคุมกับการนำไปปฏิบัติยังไม่สามารถส่งเสริมภาคเอกชนได้อย่างเต็มที่ การขาดการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านภาษีในการจัดหาวัตถุดิบ การวิจัย และการพัฒนา

2.3 ข้อจำกัดด้านการตั้งซื้อจากภาครัฐที่ยังจัดซื้อ จัดหาจากต่างประเทศเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อไม่มีการสั่งซื้อการผลิตจึงไม่สามารถเจริญเติบโตหรือพัฒนาได้ จึงทำภาคเอกชนไม่มั่นใจในการขยายการลงทุนใด ๆ เพิ่มเติม

2.4 ส่วนการผลิตภาครัฐไม่สามารถส่งออกไปต่างประเทศได้ เนื่องจากติดขัดข้อกฎหมายทั้ง ๆ ที่สินค้าที่โรงงานรัฐผลิตได้สามารถตอบสนองตลาดที่แตกต่างจากผู้ประกอบการภาคเอกชน

2.5 ผลจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน ทำให้ความขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิกมีแนวโน้มลดลง ความต้องการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อความมั่นคงจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบของความต้องการและวัตถุประสงค์ในการใช้ผลิตภัณฑ์ไปจากเดิม

3. โอกาส (Opportunities)

3.1 ไทยมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนต่างชาติโดยเฉพาะการลงทุนที่นำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีการสร้างนวัตกรรม การพัฒนาทักษะบุคลากร

3.2 ไทยเปิดเสรีทางการค้าอย่างเปิดกว้างไม่มีการปิดกั้น

3.3 การลงทุนที่ได้รับการสนับสนุนจาก BOI ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องการถือหุ้นของต่างชาติ ไม่กำหนดสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศ และไม่จำกัดปริมาณส่งออก และยังมีสิทธิพิเศษอื่น ๆ ที่ปรับให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของ WTO

3.4 โอกาสการลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์มีมากขึ้นจากโครงการเส้นทางเชื่อมชายทะเลฝั่งตะวันออกกับฝั่งตะวันตก

3.5 รัฐควรส่งเสริมภาคเอกชนในการผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของรัฐ เพื่อลดการนำเข้า โดย

3.5.1 ส่งเสริมเอกชนตามแนวความคิดในกรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของอาเซียน (ADMM Concept Paper on Establishing ASEAN Defence Industry Collaboration) ทำให้ผู้ประกอบการไทย ทั้งภาครัฐและเอกชนจะได้รับข้อมูลและโอกาสที่ดีขึ้นจากเดิม

3.5.2 เพิ่มความร่วมมือในกลุ่มภูมิภาคให้มากขึ้น เช่น ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียเป็นประเทศที่มีศักยภาพ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ สามารถขยายความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ ได้มากขึ้น เช่น ยานรบ รถถัง ร่วมทุนการผลิตกับประเทศอินโดนีเซียซึ่งมีฐานการผลิตอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่คล้ายคลึงกับไทย กระสุนปืนชนิดต่าง ๆ เครื่องบินลำเลียง การใช้ระบบ Pooling Parts เป็นต้น

3.5.3 ควรใช้โอกาสจากความร่วมมือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมไทยและจีน ในการแสวงหาเงินทุน/การร่วมทุนและเทคโนโลยีด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ด้วยการลงทุนร่วมในไทยเพื่อขยายฐานการผลิตให้กว้างหลากหลายขึ้น

3.5.4 การร่วมทุนกับประเทศในกลุ่ม ที่มีความพร้อมด้านเงินทุน ในขณะที่ไทยมีความพร้อมเรื่องฐานการผลิต เช่น ประเทศบรูไนในเคลูซซาลามที่มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนกับต่างประเทศและมีความพร้อมด้านเงินทุนสูง

3.6 ควรศึกษาเพื่อปรับแนวทางการผลิตอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อความมั่นคงเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อเกิดภัยพิบัติ, ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น เอเชียกลาง, แอฟริกา ฯลฯ

4. อุปสรรค (Threats)

4.1 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๘ ให้ระงับการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ของโรงงานผลิตอาหารภาคเอกชนอันได้แก่ วัตถุประสงค์ ซึ่งส่งไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีเขตชายแดนติดกับชายแดนประเทศไทย

4.2 การขาดการสนับสนุนจากภาครัฐในการวิจัยและพัฒนางานด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเท่าที่ควร

4.3 ปัญหากฎหมายที่ควบคุมกับการนำไปปฏิบัติยังไม่สามารถส่งเสริมภาคเอกชนได้อย่างเต็มที่ การขาดการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านภาษีในการจัดหาวัตถุดิบสำหรับการผลิต

4.4 การบริหารดำเนินงานภาครัฐยังคงแบบการดำเนินงานที่ซ้ำ มีสายการบังคับบัญชาที่ยาว ขาดความคล่องตัวไม่อิสระในการตัดสินใจ

สรุป

จากการศึกษาสภาพของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทยและประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน รวมทั้ง กฎหมาย บทบัญญัติ มติคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ เมื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย จะพบว่า ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนมีความสามารถด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ประเทศสมาชิกที่โดดเด่นในด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศคือ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศสิงคโปร์ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งหากมีการรวมกลุ่มกันในประเทศทั้งสาม เพื่อเป็นฐานการผลิต หรือกระจายการลงทุนการผลิตไปสู่ประเทศสมาชิกอื่น ๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนในด้านความมั่นคงได้เป็นอย่างดี เช่น การแบ่งปันข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่เชี่ยวชาญของแต่ละประเทศสมาชิกด้านการผลิต การซ่อม การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ การซ่อมบำรุง การลงทุนร่วมกัน เพื่อลดโอกาสแข่งขันกันเองในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และเมื่อมีความจำเป็นจะขยายความร่วมมือในรูปแบบการใช้อาวุธ ยุทโธปกรณ์ และการซ่อมบำรุงแบบ Pool parts ในอนาคต จึงสามารถกล่าวได้ว่า การเรียนรู้สภาพแวดล้อมในการประกอบการ ข้อจำกัดจากภาครัฐ ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่ออุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย จะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแผนการดำเนินการต่าง ๆ ที่เหมาะสม

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

แนวคิดความมั่นคงร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนสามารถเกิดขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เกิดขึ้นแล้วตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การฝึก การฝึกพร้อมผสม การให้ความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อความมั่นคงในหลักสูตรทางทหาร และความร่วมมือในรูปแบบใหม่ เพื่อการต่อต้านภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เช่น การแบ่งปันเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการต่อต้านและการป้องกันการก่อการร้ายหรือความร่วมมือระหว่างกันเพื่อช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อเกิดภัยพิบัติ เป็นต้น

ภายใต้กรอบความคิดของการวิจัยด้านยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และนโยบายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะนโยบายด้านการป้องกันประเทศที่กำหนดให้มีการพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติ, การรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน, การสร้างความพร้อมของประเทศไทยในการสนับสนุนการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ฯลฯ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศทั้งการเตรียมกำลังกองทัพ และการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ และการใช้ศักยภาพกองทัพสนับสนุนประเทศในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาประเทศ, การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, การรักษาความมั่นคงภายใน, การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบของสหประชาชาติ นำมาพิจารณาร่วมกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ที่กำหนดให้ดำเนินการ เสริมสร้างศักยภาพกองทัพ และระบบการป้องกันประเทศให้มีความพร้อมในการ พิทักษ์รักษา เอกราช อธิปไตย ความมั่นคง และผลประโยชน์แห่งชาติ โดยยึดมั่นในหลักการการมีกำลังรบ เพื่อป้องกันตนเองและใช้การปฏิบัติการ ในลักษณะการรวบรวมเป็นหลัก ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการข่าวให้มีขีดความสามารถใน การแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์ พัฒนาการส่งกำลังบำรุงร่วม โดยใช้ประโยชน์จากงานมาตรฐานยุทธโศปกรณ์ทางทหารและศักยภาพ ด้านต่าง ๆ ที่แต่ละเหล่าทัพมีอยู่พัฒนาระบบกำลังสำรองและระบบการระดมสรรพกำลัง เพื่อการทหารให้สอดคล้องกับความจำเป็นทางทหาร รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสำรองอาวุธยุทธโศปกรณ์และพลังงานเพื่อความมั่นคง และดำเนินการพัฒนากิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยบูรณาการขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชน

รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความร่วมมือในกลุ่มประเทศ สมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ พัฒนาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการป้องกันประเทศ ให้ทัดเทียมกับประเทศ ในภูมิภาค สามารถสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้ง พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และกิจการอวกาศ โดย เน้นให้เกิดการบูรณาการ

สามารถกล่าวได้ว่า เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ตอบสนองยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศที่เหมาะสมที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การผลักดันการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ให้มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ความร่วมมือระหว่างประเทศ การบูรณาการขีดความสามารถของภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาระบบกำลังสำรอง การระดมสรรพกำลัง เพื่อการป้องกันประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศ ในภูมิภาคและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น และเพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสามารถพึ่งพาตนเองได้รวมถึงการพึ่งพากันเองในประเทศสมาชิกอาเซียน จึงขอเสนอแนวทางการเตรียมตัว ดังนี้

1. ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ควรจัดตั้ง ศูนย์บริการข้อมูลและองค์ความรู้ในรูปแบบ Data Bank/Data Center เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียนและประเทศอื่น ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลสนับสนุนภาคเอกชนด้านการผลิต การตลาด การพัฒนาเทคโนโลยีต่อไป ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนสามารถเข้าถึงข้อมูลนี้รวมทั้งเป็นช่องทางเสนอปัญหาข้อขัดข้อง ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ ในลักษณะของ Two Ways Communications

2. ควรปรับปรุง กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ เพื่อเอื้อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัว เช่น การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2548 ให้ระงับการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งวัตถุดิบของโรงงานผลิตอาวุธภาคเอกชน ไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีเขตชายแดนติดกับประเทศไทย ควรลดขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติ ฯ รวมทั้งควรพิจารณามอบอำนาจการพิจารณาอนุมัติการส่งออกผลิตภัณฑ์แทนอำนาจการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี พร้อมกับการจัดทำ กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบและคู่มือปฏิบัติต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ

3. สนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมเป็นคณะผู้แทนผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในการเดินทางไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กรอบข้อตกลงร่วมมือกันเพื่อดำเนินการกิจการอุตสาหกรรมป้องกัน (ASEAN Defence Industry Collaboration, ADIC) ทั้งนี้เพื่อเริ่มสำรวจสถานะแวดล้อมทางด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศในภูมิภาคเอเชีย ที่มีศักยภาพสูงในด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เช่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ จีน เกาหลีใต้ เป็นต้น

4. จัดตั้งคณะทำงานร่วมกันภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ศึกษาโครงสร้างการผลิตของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยที่โดดเด่นทั้ง เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ก้าวหน้า เช่น ผลิตภัณฑ์ดินสังกะสี ซึ่งผลิตโดยโรงงานวัตถุระเบิดทหาร ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นต้น

4.2 ศึกษาแนวทางในการสร้างพันธมิตรทางการค้าและการลงทุนด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการลงทุน และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

4.3 สร้างกลไกประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อติดตามความคืบหน้าของการเจรจาและเพื่อเป็นเวทีให้ภาคเอกชนพิจารณาใช้ประโยชน์จากการดำเนินมาตรการเชิงรุกในการเปิดตลาดสินค้ากับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้เป็นที่ยอมรับจากผู้ซื้อภายในและภายนอกประเทศ

4.4 ส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความได้เปรียบในการผลิตและพัฒนาการเชื่อมโยงงานวิจัยกับการผลิตของภาคเอกชนให้เป็นรูปธรรม

4.5 กำหนดรูปแบบการรับรองทรัพย์สินทางปัญญา และการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับองค์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้ได้มาตรฐานสากล

การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย จะมีประสิทธิผลอย่างยิ่งเมื่อการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะสามารถผลักดันอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้พึ่งพาตนเองได้พร้อม ๆ กับสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศได้อย่างมหาศาลในอนาคต

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วารสาร และหนังสือพิมพ์

สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. “อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยกับความท้าทายใหม่ในการเป็นประชาคมอาเซียน”. นาวิกศาสตร์. ปีที่ 95. 6 มิถุนายน พ.ศ. 2555 หน้า 19.

สุรชาติ บำรุงสุข. “ประชาคมอาเซียน: มิติด้านความมั่นคง ASEAN Community : Security Dimension”. จุดสารความมั่นคงศึกษา. (ฉบับที่ 103), พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง มกราคม 2555. วัชรเทพย์ ปัตตะนิละพลิน, ร้อยตรี “ความร่วมมือในด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกรอบอาเซียน”. หลักเมือง. ปีที่ 22 (ฉบับที่ 272) พฤศจิกายน 2556 หน้า 22-25.

วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย เอกสารวิจัย

เจษฎาภรณ์ เข้ม้งาน, พันตรี. “การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ. 2540.

สัมภาษณ์

อภิชาติ แสงรุ่งเรือง, พลเอก. ผู้อำนวยการศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร. สัมภาษณ์. 20 ธันวาคม 2556.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร. “เอกสาร อจก หมายเลข 0602”. 2556.

ศอว.ศอพท.. “เอกสารประกอบการบรรยายสรุป”. 2555.

ศอว.ศอพท.. “เอกสารประกอบการบรรยายสรุปปรับการตรวจเยี่ยมหน่วย รวท.อท.ศอพท.” 2556. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี. “ให้ระงับการส่งออกวัตถุระเบิดไปประเทศเพื่อนบ้าน”. (ด่วนที่ นร 0504/1823). 2548

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- กองอาเซียน กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ตุลาคม พ.ศ.2553. “แผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พ.ศ.2552-2558”.เข้าถึงได้จาก : www.mfa.go.th/asean
- “การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://strategy.dip.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=Jm8aIqmB5%2B8%3D&tabid=38, 2556>
- “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/.pdf, 2556>
- “นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://opp.mod.go.th/KM/data.aspx, 2556>
- “ประชาคมอาเซียน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20121203-162828-142802.pdf., 2556>
- “ประเทศบรูไน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://strategy.dip.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=Jm8aIqmB5%2B8%3D&tabid=38., 2556>
- “ประเทศเมียนมาร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.komchadluek.net/detail/., 2556>
- “ประเทศสิงคโปร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://strategy.dip.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=Jm8aIqmB5%2B8%3D&tabid=38., 2556>
- “พระราชบัญญัติการจัดส่วนราชการกระทรวงกลาโหม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://omd.mod.go.th/html, 2556>
- “พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และที่แก้ไขเพิ่มเติม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.kodmhai.com/m4/m4-2/h84/m1-7.html, 2556>
- “พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.portal.aviation.go.th/site/318/DOC01.pdf., 2556>
- “พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ.2550”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.law.jorpor.com/Tags., 2556>

“มติคณะรัฐมนตรี”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.ic.or.th/enews/2012/may12/pdf, 2556>

“รวมว.กท.ร่วมประชุม ADMM”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.tv5.co.th/webtv5_2556/news_show.php?id=14720., 2556

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.senate.go.th/th_senate/Thai/constitution2007.pdf, 2556

“สถานการณ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://diec.mod.go.th/ASEAN_WEB/1.link_information/_mod_asean/mod-aec2.pdf., 2556

ส่วนวิชาทหาร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. “ยุทธศาสตร์เบื้องต้น”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : http://www.crma.ac.th/msdept/e_bookmsd2012/strategyms4010/pdf/lesson_6.pdf., 2556

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.nesdb.go.th/Portals/o/news/annual_meet/56/m/book02.pdf., 2556

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรี จักรกริช จันทร์มะ
วัน เดือน ปีเกิด	วันอาทิตย์ที่ 21 กันยายน พ.ศ.2501
การศึกษา	พ.ศ.2518 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเซนต์คาเบรียล พ.ศ.2520 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 18 พ.ศ.2527 ปริญญาตรี B.S. (MECHANICAL ENGINEERING) UNIVERSITY OF COLORADO ประเทศสหรัฐอเมริกา
ประวัติการทำงาน โดยย่อ	พ.ศ.2537 หัวหน้าแผนกสำรวจ กองโรงงานอุตสาหกรรม กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร พ.ศ.2538 หัวหน้าแผนกกระดมสรรพกำลังทางอุตสาหกรรม กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร พ.ศ.2541 รองผู้อำนวยการกองโรงงานอุตสาหกรรม กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร พ.ศ.2544 รองผู้อำนวยการกองควบคุมยุทธภัณฑ์และพัฒนาอุตสาหกรรม กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร พ.ศ.2545 ผู้อำนวยการกองโรงงานอุตสาหกรรม กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร พ.ศ.2546 วิศวกร กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกัน ประเทศและพลังงานทหาร พ.ศ.2549 รองเสนาธิการ กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรม ป้องกันประเทศและพลังงานทหาร
ตำแหน่งปัจจุบัน	เสนาธิการ กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหาร

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการเตรียมตัวของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทยในการ
ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัย พล.ต.จักรกริช จันทะรัมย์ หลักรัฐ วปม. รุ่นที่ 7

ตำแหน่ง เสนาธิการ กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกัน
ประเทศและพลังงานทหาร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : Association of Southeast Asian Nation) เป็นองค์การความร่วมมือระดับภูมิภาคที่ก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 โดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2555 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ได้ตกลงกันว่าประชาคมอาเซียนจะเริ่มต้นในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2558

ประชาคมอาเซียนหรือ ASEAN Community (AC) มีเป้าหมายความร่วมมือ 3 ด้าน สำคัญ ประกอบด้วย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) และ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security community : APSC)

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน เป็นหนึ่งในสามเสาความร่วมมือ สำคัญของประชาคมอาเซียน จะเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความ มั่นคงของอาเซียน ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น และจะช่วยเสริมสร้างสันติภาพและความมีเสถียรภาพทาง การเมืองของภูมิภาคอันถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเสริมสร้าง จิตความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในรูปแบบเดิมและรูปแบบ ใหม่ บนพื้นฐานของหลักการว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก

ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง อาเซียน ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

ในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างรัฐสมาชิกกับรัฐสมาชิกด้วยกันเอง ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยสันติวิธี หรือปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาโจรสลัด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

การมีกำลังอำนาจทางทหารเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะค้ำจุนความมั่นคงและอธิปไตยของชาติสมาชิกประชาคม องค์ประกอบของความเข้มแข็งทางทหาร นอกเหนือจากขีดความสามารถและความพร้อมปฏิบัติการของกำลังพลและยุทโธปกรณ์แล้ว การธำรงขีดความสามารถและความพร้อมปฏิบัติการนั้นให้ยั่งยืน คือ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ อันเป็นสคัญสงครามให้ดำรงความต่อเนื่องและสามารถพึ่งพาตนเองได้หนึ่งในศักยภาพเหล่านั้นคือ ขีดความสามารถทางอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ปัจจุบัน กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ศึกษาปัจจัยพื้นฐานเพื่อให้คำแนะนำต่ออุตสาหกรรมหลักที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจของไทย 6 กลุ่มอุตสาหกรรม คือกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง กลุ่มอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์พลาสติก กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และกลุ่มอุตสาหกรรม อัญมณี และเครื่องประดับ ทั้งนี้เพื่อให้ภาคการผลิตมีข้อมูลเบื้องต้นในการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยเป็นอุตสาหกรรมเพื่อความมั่นคง แต่ไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก 6 กลุ่มที่กล่าวมาแล้ว จึงยังไม่มีหน่วยงานรัฐเข้ามาศึกษาภาพรวมของอุตสาหกรรมกลุ่มนี้ ผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย จึงควรมีข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการปรับตัวด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ ทั้งนี้เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสามารถดำรงอยู่ได้ในประชาคมอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก ในด้านความมั่นคงและมีโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อรองรับความต้องการภาครัฐ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และมุ่งสู่การพึ่งพาตนเองเพื่อความมั่นคงของชาติและภูมิภาคอาเซียนในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสถานการณ์ด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ข้อมูลประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการรวมกลุ่ม

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเสนอแนวทางการเตรียมตัวที่เหมาะสมของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาวิจัยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาครัฐในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม อันได้แก่ โรงงานวัตถุระเบิดทหาร จ.นครสวรรค์ และศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ จ.ลพบุรี ซึ่งทั้งสองหน่วยงานสังกัดศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร

กลุ่มอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ภาคเอกชนในกำกับของกรมการอุตสาหกรรมทหาร ซึ่งได้แก่ โรงงานผลิตอาวุธทั้ง 9 บริษัท ตามพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ.2550 และโรงงานผลิตยุทธภัณฑ์ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530 และพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในสงคราม พ.ศ.2495 เช่น บริษัท ไนโตรเคมีอุตสาหกรรม จำกัด และบริษัท โนเบล เอ็นซี จำกัด ผู้ผลิต ไนโตรเซลลูโลส, บริษัท อาร์เอ็มเอ ออโตโมทีฟ จำกัด ผู้ผลิตยานพาหนะช่วยรบ และ บริษัท ไนเตรทไทย จำกัด ผู้ผลิตแอมโมเนียมไนเตรท เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพที่จะทบทวนทฤษฎีแนวคิด กฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี นโยบายที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยและประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในส่วนของกระทรวงกลาโหม

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทยและประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน รวมทั้งแนวคิด กฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี นโยบายที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย พบว่า ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนมีความสามารถด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ประเทศสมาชิกที่โดดเด่นในด้านการ

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย รวมทั้งประเทศไทยสำหรับประเทศสมาชิกอื่น ยังมีความล่าช้าด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอย่างเห็นได้ชัด แต่อย่างไรก็ตามอุปสรรคสำคัญของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ได้แก่ ปัญหากฎหมายที่ควบคุมกับการนำไปปฏิบัติยังไม่สามารถส่งเสริมภาคเอกชนได้อย่างเต็มที่ เช่น มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2548 ให้ระงับการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งวัตถุดิบของโรงงานผลิตอาวุธภาคเอกชน ไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีเขตชายแดนติดกับประเทศไทย อีกทั้งยังพบว่า กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ และแบบคำขอต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการใช้ขออนุญาตนำเข้า ส่งออก ไม่มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการ เพื่อให้ประเทศสมาชิกสามารถศึกษาทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยได้พัฒนา นำระบบ National Single Window (NSW) มาใช้ในโครงการนำร่องเพื่อจัดตั้งระบบศุลกากร อิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (ASEN Single Window : ASW) โดยเชื่อมโยงระบบข้อมูลแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่านโยบายของรัฐยังไม่ให้ความสำคัญ และขาดการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่ได้ดำเนินการวิจัย พัฒนา และผลิตขึ้น เพื่อใช้ภายในประเทศอย่างเต็มที่ อีกทั้งในการบริหารจัดการของทุกภาคส่วน ยังขาดข้อมูลอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย และประเทศสมาชิกที่ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ แนวคิดในการปรับปรุง และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในด้านความมั่นคงและอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ รวมทั้งแนวทางการรวมกลุ่มกันในประเทศสมาชิกที่มีความโดดเด่นด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อเป็นฐานการผลิตและกระจายผลิตภัณฑ์ไปสู่สมาชิกประเทศอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการเปิดเสรี อาจก่อให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจสูงขึ้น แต่การพัฒนาขีดความสามารถบนรูปแบบของการดำเนินธุรกิจสมัยใหม่ ภายใต้การกำกับของรัฐที่เหมาะสม จะเอื้อต่อการกำหนดความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในกรอบอาเซียน อาทิ การรับช่วงการผลิต (Outsource), การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายทางธุรกิจ และการเป็นแหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพในภูมิภาคอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น และเพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสามารถพึ่งพาตนเองได้รวมถึงการพึ่งพากันเองในประเทศสมาชิกอาเซียน จึงขอเสนอแนวทางการเตรียมตัว ดังนี้

1. ภาครัฐควรจัดตั้ง ศูนย์บริการข้อมูลและองค์ความรู้ในรูปแบบ Data Bank/Data Center เพื่อใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน และประเทศอื่น ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลสนับสนุนภาคเอกชนด้านการผลิต การตลาด การพัฒนาเทคโนโลยีต่อไป ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนสามารถเข้าถึงข้อมูลนี้ รวมทั้งเป็นช่องทางเสนอปัญหา ข้อขัดข้อง ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ ในลักษณะของ Two Ways Communications

2. ควรปรับปรุง กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ เพื่อเอื้อให้ผู้ประกอบการ สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัว เช่น การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2548 ให้ระงับการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งวัตถุดิบของโรงงานผลิตอาวุธ ภาคเอกชน ไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีเขตชายแดนติดกับประเทศไทย ควรลดขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติ ฯ รวมทั้งควรพิจารณามอบอำนาจการพิจารณาอนุมัติการส่งออกผลิตภัณฑ์แทนอำนาจการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี พร้อมกับการจัดทำ กฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบและคู่มือปฏิบัติต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ

3. สนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมเป็นคณะผู้แทนผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในการเดินทางไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กรอบข้อตกลงร่วมมือกัน เพื่อดำเนินการกิจการอุตสาหกรรมป้องกัน (ASEAN Defence Industry Collaboration, ADIC) ทั้งนี้ เพื่อเริ่มสำรวจสถานะแวดล้อมทางด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศในภูมิภาคเอเชีย ที่มีศักยภาพสูงในด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เช่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ จีน เกาหลีใต้ เป็นต้น

4. จัดตั้งคณะทำงานร่วมกันภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ศึกษาโครงสร้างการผลิตของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ที่โดดเด่นทั้ง เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ก้าวหน้า เช่น ผลิตภัณฑ์ดินสังกะสี ซึ่งผลิตโดยโรงงานวัตถุระเบิดทหาร ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นต้น

4.2 ศึกษาแนวทางในการสร้างพันธมิตรทางการค้าและการลงทุนด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการลงทุน และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

4.3 สร้างกลไกประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อติดตามความคืบหน้าของการเจรจาและเพื่อเป็นเวทีให้ภาคเอกชนพิจารณาใช้ประโยชน์จากการดำเนินมาตรการเชิงรุก

ในการเปิดตลาดสินค้ากับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับจากผู้ซื้อภายในและภายนอกประเทศ

4.4 ส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความได้เปรียบในการผลิตและพัฒนาการเชื่อมโยงงานวิจัยกับการผลิตของภาคเอกชนให้เป็นรูปธรรม

4.5 กำหนดรูปแบบการรับรองทรัพย์สินทางปัญญา และการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับองค์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทยให้ได้มาตรฐานสากล

การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทย จะมีประสิทธิผลอย่างยิ่งเมื่อการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะสามารถผลักดันอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทยให้พึ่งพาตนเองได้พร้อม ๆ กับสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศได้อย่างมหาศาลในอนาคต